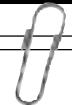

Vaduguns

Otrdiena ● 2017. gada 14. februāris

CENA firdzniecībā 0,65EUR

Mis un misters 8.

Īsziņas

Ēnos visā Latvijā

15.februārī visā Latvijā, tostarp mūspusē, notiks Ēnu diena, kuras mērķis ir iepazīstināt skolēnus ar dažādu profesiju un nozaru prasībām, lai palīdzētu jauniešiem izvēlēties profesiju un atbilstoši sagatavotos darba tirgum.

Gimnāzisti vāks makulatūru

15.februārī no plkst. 12.00 līdz 14.00 Balvu Valsts ģimnāzijas skolēni dosies uz daudzdzīvokļu namiem Balvos vākt makulatūru, lai to nodotu otreizējai pārstrādei. Viņi aicina: "Ja nav iespējas būt mājās šajā laikā, atstājiet makulatūru pie pastkastītēm vai kāpņu laukumiņā starp pirmo un otro stāvu. Ja ieejas durvīm ir kods, savākšana notiks pie ārdurvīm. Ja nepieciešama palīdzība nogādāt makulatūru no augšstāviem uz pirmo stāvu, savākšanas laikā skolēni, ja tiks uzrunāti, palīdzēs nonest pārstrādājamo makulatūru."

Arvien biežāk atsauc šķiršanos

Pērn, salīdzinot ar 2011.gadu, kopš laulību var šķirt arī pie notāriem, atsaukoši šķiršanās pieteikumu skaits pieaudzis teju par 40%, liecina Latvijas Zvērinātu notāru padomes dati. Likumā noteiktajā pārdomu termiņā 30 dienu laikā vienam vai abiem laulātajiem ir tiesības rakstveidā iesniegumu par laulības šķiršanu atsaukt. 2016.gadā izbeigto šķiršanās lietu skaits pie notāriem ir līdz šim lielākais aizvadīto piecu gadu laikā. Par laulības šķiršanu pārdomājuši 174 pāri.

Baudīsim ziemu Ziemeļlatgalē!

18. un 19.februārī Rugāju, Balvu, Viljakas, Kārsavas un Baltinavas novados notiks divu dienu pasākumi "Izbaudi ziemu Ziemeļlatgalē". Lai katram Ziemeļlatgales apceļotājam vieglāk piemeklēt sev sirdij tīkamāko, aktivitātes iedalītas trīs virzienos – dari, baudi, atpūties. Par pasākumiem, kas notiks, lasiet 17.februāra laikrāstā "Vaduguns".

Nākamajā
Vadugūnī

- Lai taupītu zemeslodes resursus
Ģimnāzisti riko akciju

- Atļaujas teikt, ko domā un jūt
Saruna ar grāmatas autoru

1928.gada 11.februāri

Balviem piešķīra
pilsētas tiesības.

Sveiciens
89.dzimšanas
dienā!

Ko prot skolotāji? Par to ikviens var pārliecināties, apmeklējot jaunatklāto izstādi Balvu Centrālajā bibliotēkā. Jāpiebilst, ka jau pati izstādes "Klusā daba" svinīgā atklāšana liecināja par Balvu Mākslas skolas skolotāju atraktivitāti. Piemēram, izstādes organizatore Līga Podkovirina (foto) kolēģēm dāvināja klusās dabas elementus – augļus.

Edgars Gabranovs

Piektdien Balvu Centrālajā bibliotēkā atklāja Balvu Mākslas skolas radošā kolektīva "Kopā" darbu izstādi "Klusā daba". Bibliotēkas speciāliste Anita Zača atgādināja, ka bibliotēkas sadarbība ar mākslas skolu ilgst jau vairākus gadus.

A.Zača māksliniecēm dāvāja Aivara Vilipsona grafikas darbu grāmatu, citējot mākslas maģistres Ingrīdas Burānes vārdus: "Mākslas uztvere nu reiz ir tā joma, kurā lasītājs, skatītājs un klausītājs savu zināšanu dvēseles plašuma atvērumā ir tikpat brīvs kā mākslinieks, kas savu radošumu koncentrē grafikas lapā, gleznā vai skaņu partiturā." Viņa piebilda, ka priecājas par iespēju, ka mūsu mākslinieču darbus varēs apskatīt ikviens interesents: "Lai darbus vērtē, kā nu kurš tos saprot!"

Par veiksmīgo sadarbību priecājās arī mākslas skolas direktore Elita Teilāne, kura atzina, ka ikdienas sadzīvē, rūpēs un steigā reizēm ir diezgan grūti atrast to brīdi, kad apsēsties un padomāt par saviem

personīgajiem radošajiem darbiem: "Skolotāji ir vai nu spiesti, vai, par laimi, varoši veicināt radošumu mūsu audzēkņos. Tomēr ir jāatrod arī kāds mirklis padomāt par savām radošajām izpausmēm. Priecājos, ka mākslas skolas pedagogu darbu izstāde ļauj katram parādīt savu personīgo skatījumu uz savu radošo darbību. Tā ir iespēja parādīt balveniešiem un, kas ļoti svarīgi, arī saviem audzēkniem, ka arī mēs varam kaut ko izdarīt. Izstāde ir mūsu tradicionālā dāvana Balvu pilsētas dzimšanas dienā. Novēlu, lai arī nākamgad mums iznāk vēl interesantāk un krāšnāk!"

Tāpat direktore neslēpa, ka ar interesu gaida, kādu pārsteigumu izstādes idejas autore un organizatore Līga Podkovirina būs sarūpējusi nākamgad. Un pārsteigums patiesi neizpalika, turklāt uzreiz turpat bibliotēkā. Izrādās, Līga kolēģēm janvāra nogalē bija lūgusi uz lapiņām uzrakstīt iespējamās nākamās izstādes tēmas, pie kurās arī visiem būs jāstrādā visu gadu. Lapiņu jeb verdiktu, kāda tā būs, izlozēja A.Zača. "Atspulgi," viņa pavēstīja. Taujāta, kādas bijušas citas tēmas, Līga atsmēja: "Nezinu, es neskaitījos. Nebūtu interesanti, ja tur iebāztu degunu."

Balvos
mazāka
konkurence.

5. lpp.

Par spīti
diagnozei,
dzīvo
pilnvērtīgi.

3. lpp.

Līdz LATVIJAS
simtgadei
644 dienas!

Vārds žurnālistam

Ingrīda Zinkovska

Priekšvēlēšanu laiks masu saziņas līdzekļos strādājošajiem izvirza uzdevumu noķert melnu kaķi tumšā istabā, bet atsevišķiem iedzīvotājiem vai iedzīvotāji grupām, īpaši pašvaldību priekšvēlēšanu laikā, jaun uz nebēdu meklēt potenciālos *tautas ienaidniekus*, uzdot par pilnīgi melnu kaķi arī tādu, kuram ir balts astes galīņš, krūtis un ausis. Masu mediji šajā laikā aicināti neslavēt un pat nepieminēt iespējamos deputātu kandidātus izliekoties, it kā viņi būtu miruši. Bet kā uzminēt, kurš ir kurš?! Deputātu kandidātu saraksti nav parādījušies atklātābā, tādēļ tas viss līdzīnās uzdevumam atrast melnu kaķi tumšā istabā. Ir intervējamie, kuri atklāti pasaka par saviem nodomiem, bet ir arī tādi, kuri pirms laika nevēlas atklāt saldo sapni, jo (ptu! ptu!) tas var arī nepiepildīties. Izjautāt katru, kuru grāsmes pieminēt avizes slejās, ir neiespējamā misija. Tam, manuprāt, nepietiku pat mūspusē strādājošo, tiesībsargājošo iestāžu darbinieku. Taču atsevišķu cilvēku fantāzija jau rosā! Lasa tāds cilvēks par citem cilvēkiem, par viņu darbu un dzīvi, bet jau saredz potenciālos deputātus. Tā vietā, lai neitrāli uztvertu informāciju vai vismaz lieki un pāragri nesatrauktos, viņš prāto, kurš no šiem cilvēkiem būs tas, kurš, iespējams, man var atņemt kādu privileģiju vai amatu. Kam nav ko zaudēt, tas nesatraucas. Kā mēdza teikt sociālismā, - "proletārietis var zaudēt tikai savas važas".

Latvijā

Gada jubileja valdībai. Aprītējis gads, kopš Ministru kabineta priekšsēdētājs ir Māris Kučinskis. Premjers atzīst, ka ne viss iecerētais ir izdarīts, - smagākie darbi valdībā joprojām ir veselības, izglītības, zinātnes, ekonomikas un finanšu ministriem.

Desmit gadi kopš Abrenes atdošanas. Aprītēja 10 gadi, kopš 2007. gada 8. februāri Saeima pilnvaroja Ministru kabinetu parakstīt 1997. gada augustā parafēto Latvijas un Krievijas līguma projektu un par Latvijas un Krievijas valsts robežu, tā arī juridiski atsakoties no pretenzijām uz Abreni un akceptējot Abrenes apvidus palikšanu Krievijas Federācijas sastāvā. Tā paša gada martā toreizējais premjers Aigars Kalvītis un Krievijas valdības priekšsēdētājs Mihails Fradkovs Maskavā parakstīja abu valstu līgumu par Latvijas un Krievijas valsts robežu jeb robežlīgumu, ko Latvijas Saeima ratificēja. Pret robežlīguma ratifikāciju Latvijā norisinājās aktivistu protesti.

Nosaka ievēlamo deputātu skaitu. Centrālā vēlēšanu komisija (CVK) 3. februāri izsludināja 3. jūnija pašvaldību vēlēšanas un noteica republikas pilsētu domēs un novadu domēs ievēlamo deputātu skaitu. Pavisam 119 pašvaldību domēs būs jāievēl 1614 deputāti: 40 pašvaldībās būs jāievēl 9, četrās pašvaldībās - 13, 58 pašvaldībās - 15, 16 pašvaldībās - 17 un Rīgas domē - 60 deputāti. Pašvaldību domēs ievēlamo deputātu skaitu nosaka atbilstoši iedzīvotāju skaitam, kāds pašvaldībā reģistrēts iedzīvotāju reģistrā vēlēšanu izsludināšanas dienā.

Mainīs biļešu pārdošanas kārtību. Kultūras ministrijai (KM) un Latvijas Nacionālajam kultūras centram (LNKC) iesniegti ierosinājumi, kā uzlabot esošo biļešu izplatīšanu, jo līdzīnējā kārtība ir cilvēkus pazemojoša. Dziesmu svētku rīkotāji strādā pie tā, lai jau uz nākamajiem svētkiem biljetes tiktu pārdotas citādi nekā iepriekšējos gados. Ņemot vērā Mežaparka estrādē plānoto rekonstrukciju, biļešu skaits uz nākamajiem svētkiem būs lielāks. Biljetes plānoti sākt tirgot jau nākamā gada janvārī. Latvijas simtgades Dziesmu svētkos biļešu politikā vairāk koncentrēsies uz sociālām grupām, piemēram, daudzbērnu gimenēm.

Noteiks aizliegumu vistas turēt laukā. Lai iespējami mazinātu bīstamās putnu gripas ievazāšanas risku Latvijā un pasargātu putnkopības nozari no iespējamās putnu gripas izplatības, no 1. marta līdz 1. jūnijam Zemkopības ministrija plānojusi noteikt aizliegumu turēt laukā vistas, pīles, zosis un citus mājpītnus. Līdz ar to visām saimniecībām jārēķinās ar Pārtikas un veterīnārā dienesta ārpuskārtas pārbaudēm.

(No masu saziņas līdzekļiem: interneta portāliem TVNET; Delfi; avīzēm "Vietējā", "Mālienās Ziņas")

Satraukumam nav pamata – dejotāji gatavojas lieluzvedumam

Izdejos stāstu par Latvijas simtgadi

Foto - A.Kirsanovs

Tuvojas skates. Deju kolektīviem tagad spraigs mēģinājumu laiks. 19. februāri Kubulu kultūras namā notiks, kā saka A. Veismanis, vietējā mēroga izmēģinājuma skate. Tajā nebūs oficiālu vērtētāju, taču vadītāji, protams, vēros deju kolektīvu sniegumu un pēc tam apspriedīs, kas vēl uzlabojams līdz 12. marta skatei, kad dejotājus vērtēs lielā žūrija.

Maruta Sprudzāne

2018.gadā Daugavas stadionā skatītāji redzēs grandiozās ieceres īstenojumu - deju lieluzvedumu "Māras zeme". Pirmo reizi šādā izrādē iecerēts iesaistīt 15 tūkstošus dejotāju. Lai pietiktu vietas gan dejotājiem, gan skatītājiem, "Daugavas" stadionā jāpagūst uzsbūvēt divas sānu tribīnes ar 2,5 tūkstošiem vietu katrā, jāpaplāšina arēna.

Gaidot deju svētkus, virmo arī diskusijas. Dejotāji un deju kolektīvu vadītāji apspriež paredzēto lieluzveduma repertuāru, paužot satraukumu par tā apguves spēju, kā arī apspriežot sākotnējo ieceri veidot uzvedumam īpašus tērpus, ko finansētu no pašvaldību līdzekļiem. Jāatzīst, radošas idejas izpelnās ne tikai ievēribu, bet tās daudzreiz arī kritizē un noraida. Horeogrāfs Jānis Purviņš, viens no koncepcijas autoriem, atklāj, ka iecere ir izdejot stāstu par Latviju ne tikai simts gadu laikā, bet ielūkoties vēsturē arī dziļāk, līdz pat 12. - 13. gadsimtam. Lieluzvedumā izdejos arī viduslaikus, 1905. gadu, strēlniekus, Latvijas valsts dibināšanu... Iecere ir parādīt dažādu autoru deju fragmentus no zelta fonda, kur ir tādi vārdi kā Aija Baumane, Uldis Žagata, Harijs Sūna...

Kā veicas deju repertuāra apguve, vai nebauda to apguve? Savs viedoklis ir Balvu, Baltinavas, Rugāju un Gulbenes novadu skolēnu deju kolektīvu virs vadītāji Zanei Meierei. Arī viņas vadītais bērnu deju kolektīvs "Balvu vilciņš" gatavojas šiem svētkiem. Zane saka, ka šāda veida diskusijas ir normāla sabiedrības reakcija, jo katram ir tiesības izteikt savu viedokli. Sociālie tīkli atklāj, ka daļai cilvēku nav pieņemama tiesīšāda lieluzveduma iecere, viņi iestājas par tradicionālu rakstura dejām. Zanes uzskats: "Es šo lieluzveduma ieceri atbalstu. Atzīšos, sākumā, ieraugot tikai deju nosaukumus, iedomājos, ka tās patiešām radīs drūmu noskaņu. Bērniem jādejo, piemēram, "Bāra bērnu ganu ritī". Skaidrs, ka tas saistīs ar mūsu Latvijas drūmo vēsturi. Taču seminārā idejas autori mums izstāstīja sīkāk savus plānus - gan scenogrāfiju, gan tērpus izvēli un tamlīdzīgi. Un tad man kopējā ideja patika. Iepriekšējos svētkos bijuši tikai deju

Ideja kopumā ir laba. Tas būs lieluzvedums ar dalībnieku tūkstošiem. Kaut kas līdz šim pilnīgi nebijis.

savirknējumi, bet 2018. gada svētkos tas ir pavisam kas cits. Tas būs lieluzvedums ar dalībnieku tūkstošiem. Tas būs kaut kas līdz šim nebūjis. Kāpēc lai nebūtu citādāk? Tāpēc gribētos būt atvērtiem jaunām idejām un iecerēm. Manuprāt, šāda rakstura jautājumi un diskusijas jātatāj tomēr konkrētās jomas speciālistu, horeogrāfu, kolektīvu vadītāju ziņā. Arī es kā vadītāja uzticos lieluzveduma mākslinieciskajai komandai."

Arī Balvu deju aprīņķa virs vadītājs Agris Veismanis saka, ka satraukumam nav pamata. Viņam personīgi lieluzveduma koncepcija šķiet interesanta un dejotājiem izpildāma. Jā, gatavojoties virs vadītāju sanāksmei Rīgā, bija apkopoti arī mūspuses - Balvu deju aprīņķa - Balvu, Baltinavas, Viljakas un Rugāju novadu - dejotāju un kolektīvu vadītāju uzskati.

Taču būtisku iebilžu nav bijis. Agris atklāj, ka lielākās iebildes kopumā valstī bijušas no "C" grupas jauniešu deju kolektīviem. Šīs grupas dejotājiem, atbilstoši limenim, izvēlas arī atbilstošas dejas, kas varbūt neizceļas ar acīj un sirdij tīkamu sižetu, jo akcents likts uz deju pamatsojiem. Taču, kā skaidro A. Veismanis, deju kolektīvu vadītāji varēja izvēlēties arī augstākā līmenē dejas, ja, protams, dejotājiem tās pa spēkam apgūt.

Daži kolektīvi vadītāji novados gan izteikušies, ka atsevišķi deju priekšnesumi ir neizdevušies, tiem ir padomju laika pieskaņa un tie atstāj pārāk drūmu iespaidu. Taču "Māras zemes" repertuāru vēl precīzēs līdz oktobrim. Pagaidām to veido 20 autoru 28 dejas, no kurām 12 jau ir iepriekš radītas un dejotas. Zane atzīst: "Viennozīmīgi sakū, ka mani dejotāji ir sajūsmā par repertuāru. Viņiem tas ir pilnīgi kas jauns. Dejas, kurās var izspēlēties, izdauzīties, deja, kas liek parādīt tehniku - lēcienus, pagriezienus. Jā, tas nav tradicionāli tautiski, taču interesanti." Agris Veismanis piebilst, ka dejas, kas izpelnījās lielāko kritiku, tagad no repertuāra jau izņemtas.

Visizteiktākās diskusijas bija par tēriem. A. Veismanis piekrit, ka šis aspekts gan nav bijis pārdomāts. Kur liktu dārgi izmaksājušus tērpus bez vērtības? Jo vairāk tādēļ, ka tos būtu jāapmaksā no pašvaldību budžeta. Tērpus jautājums atstāts diskusijām, to vēl apspriež. Kultūras ministre izteikusies, ka tērpū iegāde varētu notikt lielo svētku budžeta ietvaros.

Pieredze rāda: Dauna sindroms nav spriedums

Par spīti diagnozei, dzīvo pilnvērtīgi

Mana bērnam ir Dauna sindroms! Cik daudziem simiem un pat tūkstošiem ģimeņu Latvijā jāpieņem šī diagnoze un jāmāk sadzīvot ar to. Tas nav viegli, jo ipaši tad, kad bērns sasniedz skolas vecumu un vecākiem jāpieņem, iespējams, viens no smagākajiem lēmumiem – palaist viņu lielajā dzīvē. Tas nav nedz vienkārši, nedz viegli – to pēc savas pieredzes zina teikt arī viļacēniete, trīs bērnu mamma VANDA KOKOREVIČA.

Kopš Toma dzimšanas jau pagājuši 15 gadi, taču Vandai joprojām spilgtā atmiņā diena, kad viņš nāca pasaule: "Atceros, mani pasauca daktore un pateica, ka uzreiz diagnozi apstiprināt nevar, taču vairākas pazīmes liecinot, ka puikam varētu būt Dauna sindroms... Pirmā reakcija pēc šāda paziņojuma, protams, bija šoks, asaras un jautājums, - kāpēc." Taču dzīve ritēja savu gaitu, Tomiņš auga, un pienāca brīdis, kad mammai bija jāatgriežas darbā. Puika savas pirmās bērnudārznieka gaitas uzsāka turpat Viļakas pirmsskolas izglītības iestādē, taču tas nebija viegli. Toms zināja, ka pāri ceļam ir viņa mājas, pēc kurām ilgojās, turklāt viņš bija tik aktīvs, ka audzinātājas isti netika līdzi. "Saproto, ka ar šādu bērnu tiešām ir grūti, jo viņš jāpieskata 24 stundas diennakti. Bet, ja grupā ir daudz bērniņu, nav iespējams veltīt laiku tikai vienam. Tāpēc no bērnudārza Viļakā Tomiņam bija jāaiziet..." atminas Vanda.

Kopš pirmā dzīves gada pēc savas iniciatīvas reizi mēnesī vecāki Tomu veda uz Rīgu, uz Portidžas skolu, kas paredzēta bērniem ar Dauna sindromu. Tur notika gan muzikālās, gan vizuālās mākslas un attīstošās nodarbiņas, kas Tomiņam ļoti patika. Pavisam drīz Portidžas skolas filiāle bija pieejama arī Gulbenes bērnudārzā, kur nodarbiņas vadīja Vēsmiņa Dzendža. Vienā no nodarbiņām Vanda Vēsmiņai padalījās ar savu sāpi, ka nezina, kur atrast dēlam bērnudārzu. Vēsmiņa piedāvāja pieteikties logopēdiskajā grupiņā Gulbenē. "Sākumā pārņēma šoks, jo nesapratu, kā spēšu atstāt bērnu uz visu nedēļu. Taču Tomiņš mani nomierināja, jo viņam tur patika," stāsta Vanda. Pagāja gads, puika pavasarī sagaidīja savu septīto dzimšanas dienu, bet Vandai iestājās izmisums. Bija jāiet uz skolu, bet, uz kuru, ideju nebija. "Redzēju, cik viņš mazīnš, ar "savu" dzīves izpratni, un nevarēju iedomāties, kā Toms ies skolā, kur ir tik daudz dažāda vecuma, auguma un uzvedības bērnu. Vēros pēc padoma pie speciālistiem, un man ieteica Baltinavas speciālo un Sveķu internātskolu Madonas pusē. Lai arī Baltinava būtu daudz tuvāk, šo skolu nespēju pierņemt, tādēļ nolēmu aizbraukt uz Madonas pusi, kur tieši tobrīd skolā notika Atvērto durvju diena. Sveķos viss it kā bija labi - pedagogi ļoti atsaucīgi, bērniem dažādi pulciņi, bet iekšēji aizvien nespēju pieņemt faktu, ka dēlam jāiet tādā skolā. Priekšā vēl bija visa vasara – tātad laiks padomāt," stāsta Vanda.

Direktors rosināja – pamēginiet!

Nāca laiks un padoms. Pavisam nejauši Vanda uzzināja par Rēzeknes logopēdko internātpamatiskolu. Aizbrauca uz to, izrunājās ar toreizējo direktoru Jāni Laimoni Rožkalnu un mazpamazām sāka apjaust, ka, iespējams, šī būs labākā mācību iestāde Tomam. Pārliecību par to, ka pieņemts pareizais lēmums, stiprināja arī direktora teiktais, ka jāmet šaubas pie malas un jāmēģina. Vanda tam piekrita, un drīz vien sāka gatavoties skolas gaitu uzsākšanai, tika piemeklēta speciāla apmācības programma – viss notika. Turklatā izrādījās, ka Toms nebūs vienīgais bērns ar Dauna sindromu 1.klasē. Meitene - Anna Marija - arī bija "ipašais" bērns. Pārējie bija ar valodas, uzvedības traucējumiem vai arī bērniņi no patversmēm. "Pirmajās klases Tomiņam bija ļoti jauka un sirsniņa skolotāja Ināra Treikale. Viņa mācēja lieliski tikt galā ar bērniem, un man kā mammai tas bija ļoti svarīgi, jo sapratu, ka dēlu atstāju drošās rokās," atminas Vanda.

Gluži kā otrās mājas

Ar laiku skolai parādījās papildus finansējums un "ipašajiem" bērniem piešķirā skolotāja palīgu Larisu, kura joprojām pieskata Tomu un Annu Mariju. Auga Toms, auga arī mammas pārliecība, ka viss ir kārtībā. Nu jau devīto gadu Rēzeknes skola ir Toma otrās mājas vārda tiešā nozīmē, jo Viļakā viņš pavada vien nedēļas nogales. Vanda par šo mācību iestādi saka tikai labus vārdus – te ir jauki un zinoši pedagogi, spēcīgs logopēdu kolektīvs, kas ar bērniem nodarbojas gan individuāli, gan grupās. Sākot ar pirmo skolas dienu, Tomam ir lieliska logopēde Veneranda Kudrjavceva ar vairāk nekā 40 gadu darba pieredzi. Pateicoties neatlaicīgam darbam un dažādu metožu pielietojumam, viņas ieguldījums Toma valodā ir milzīgs.

Skolā ir arī bērnu psihologi, kuri strādā ar bērniņiem un, protams, sadarbojas ar vecākiem. Bērnu veselību pieskata med-

Jauns un talantīgs. Šī fotogrāfija kopā ar skolotāju Anitu Liepiņu pēc priekšnesuma "Zvejnieks", kurā Tomam bija galvenā loma, tapusi pagājušajā gadā. Šo uzvedumu vēlāk rādīja dažādos skolotāju semināros, izbraukuma pasākumos citās skolās, kā arī Rēzeknes Augstskolā zinātniskajā konferencē.

Kopā ar saviem vismīlākajiem. Tomam (foto - vidū centrā) patīk ceļot un baudīt dzīvi. Pērn viņš ar mammu un brāli Artūru devās ciemos pie māsas Sintijas uz Angliju.

Foto - no personīgā arhīva

Sēzot četrās sienās, var tikai degradēt

Situācija ar izglītības iespējām bērnam ar Dauna sindromu un personiskā pieredze likusi Vandai daudz ko pārdomāt. Viņa saprot, ka ir ļoti daudz nesaiknotu lietu valsts mērogā, kaut gan pēdējā laikā tiek izveidotas speciālas programmas, kad sociālais dienests piedāvā bērnu pieskatīšanu. "Pie mums, pierobežā, vecākiem iespēju ir gaužām maz. Tās ir lielajās pilsētās, piemēram, Rīgā, Daugavpili un pat Rēzeknē. Jā, mūsu bērniem ceļ satiksmes autobusos ir par brīvu, bet ar šādu transportu izbraukāt viņiem ir fiziski ļoti sarežģīti. Ceļā turp un atpakaļ jāpavada daudzas stundas, kas pat veselam bērnam ir grūti, turklāt kādam vēl šis bērns ir jāpavada," uzskata Toma mamma. Viņa ir pārliecināta, - lielākajai daļai cilvēku laukos nekas cits neatliek, kā ieslodzīt slimī bērniņu četrās sienās un pašiem degradēt lidzi. "Ja mamma sēdēs četrās sienās ar bērniņu, kuram ir zems attīstības līmenis, viņa nespēs augt arī pati, jo vairs neizies sabiedrībā, nebūs cilvēkos. Turklāt ir vecāki, kuri kaunas no šādiem bērniem, tādēļ labprātāk no mājas ārā neiziet," skaudru patiesību atklāj Vanda.

Atbalsta vietā piedzīvo pazemojumu

Kopš brīža, kad ģenētiķi Tomam apstiprināja diagnozi Dauna sindroms, viņa to ir pieņemusi un nevienu dienu nav kaunējusies par savu bērnu, tāpat kā Tomiņa brālis un māsa, kuri viņu uztver tikai kā nedaudz citādāku. Taču Vandas personiskā pieredze ļauj secināt, ka sabiedrības attieksme pret bērniem ar šādu slimību Latvijā nav tik viennozīmīga. Pavisam savādāk tas ir Anglijā, uz kurieni Toms pērn devās ciemos pie vecākās māsas. Tur viņš droši gāja klāt pie svešiniekim, mēģināja ar viņiem komunicēt, sasveicinājās un atvadījās, bet viņi atbildēja ar smaidu un tādu atvērtību, ka nenopriecāties. Arī valsts attieksme un atbalsts slimiem bērniņiem Anglijā ir līmenī. Tur mammām dod visu, lai tikai viņas ir kopā ar bērnu, brauc uz nodarbiņām, piedalās dažādās aktivitātēs un saņem nepieciešamo speciālistu atbalstu. Diemžēl par Latviju to teikt nevar. Vanda min savu skumjo pieredzi, pagājušogad izejot atkārtoto invaliditātes komisiju, kas ir obligāta ik pēc pieciem gadiem. Jau fakts vien, ka bērnam ar Dauna sindromu, kas ir pilnībā neārstējama

diagnoze, tāda komisija jāiet atkārtoti ik pēc pieciem gadiem, ir absurdus. Kas gan cilvēkam piecos gados varētu mainīties – pēkšņi notiks izmaiņas hromosomu līmenī un viņš izveseļosies? Diezin vai. Taču, neskatoties ne uz ko, komisija ir jāiet. Vanda vēl ilgi atcerēsies pazemojošos jautājumus, kādus saņēma no komisijas pārstāvēm, un pret sevi vērsto nievājošo attieksmi: "Kad tas viss beidzās, izgāju ārā raudādama, jo tādu pazemojumu mūžam nebiju piedzīvojusi... Diemžēl tas arī skaidri parāda valsts attieksmi pret īpašu bērnu vecākiem un viņu problēmām. Skumji..."

Viss, kas vajadzīgs, ir mīlestība

Taču par spīti visam Vandas ģimenei ar visu lieliski tiek galā – kopā dadas celojumos, apmeklē izklaides pasākumus un baudī dzīvi. Arī apkārtējie cilvēki pret Tomu izturas pozitīvi, jo Viļakā viņu visi pazīst. Kā lielākā daļa bērnu ar šādu diagnozi, arī Toms ir ļoti draudzīgs, atvērts un sirsniņš. "Viņš var pienākt pie jebkura svešinieka, sasveicināties, pajautāt, kā klājas, un pat samīlot. Veikalos bieži piedzīvoju vienu un to pašu situāciju – kamēr eju pie kases norēķināties par pirkumu, Toms atnes šokolādi un pieliek pie pirkumiem. Kad samaksāju, viņš paņem šokolādi un uzdāvina pārdevējai vai kādai paziņai, kas tobrīd ir klāt. Cilvēki tad pasmaida... Lauju viņam to darīt, jo tas ir pozitīvisms, kuru bērnam nevar noliegt. Ja viņš grib dalīties, lai to dara. Tas ir tik jauki," uzskata Vanda.

Būdama mamma bērnam ar Dauna sindromu, viņa atskārtusi, ka Toms arī viņai un visiem tuvajiem iemācījus būt daudz atvērtākiem, pozitīvākiem, mīlošākiem. Tādiem, kāds ir viņš pats. Pieglausties un samīloties ir Toma būtība. Tas viņam ļoti vajadzīgs – just mīlumu, just mīlotos. "Ja cilvēkam ir smagi slimī vecāki vai bērni, vienmēr saku – Dievs dod tādu pārbaudījumu tiem, kuri spēj to nest un ir ar mieru to darīt. Arī Dauna bērni tiek doti mammām, kuras spēj dot milzīgu darbu, neatlaicību un mīlestību saviem bērniem. Vai jūs zināt kādu bērniņu ar šādu diagnozi nelabvēlīgās ģimenēm? Es nē...", apliecinā Vanda.

Lappusi sagatavoja S.Karavočika

Uzvarētāju noskaidro pēcspēles soda metienos

Sestdien par Lazdukalna kausu hokejā cīnījās četras komandas no Lubānas, Mētrienas, Benislavas un Lazdukalna. Fināls, kā priecājas pagasta sporta pasākumu organizators Jānis Rakstiņš, izdevās spraigs un neprognozējams, jo uzvarētājus noskaidroja tikai pēcspēles soda metienos, kad veiksme uzsmaidīja komandai "Mazie milži" no Madonas novada Mētrienas pagasta. Otrajā vietā palika, kā jokoja paši sportisti, veterānu komanda no Benislavas, kuru nokomplektēja teju pirms turnīra sākuma.

Hokejs ar saknēm. Eglaines pamatskolas direktors un kaislīgs hokejists Eduards Stalidzāns (foto - no kreisās kopā ar balvenieti Jāni Gaili) lepojas, ka aizvadītais turnīrs bija veltīts hokeja 30.jubilejai Lazdukalnā. Jautāts, kas mainījies 30 gadu laikā, viņš atsmēja, ka dīķa vietā tagad ir mūsdienīgs hokeja laukums: "Sākumā izveidojās entuziastu pulciņš no Lazdukalna, Skujetniekiem un Bērzbils. Uz dīķa parādījās pat pirmās apmalītes, šķiet, 20 centimetrus augstas. Tas, mūsuprāt, jau bija liels sasniegums, turklāt, ja kādam bija savas slidas, viņš skaitījās bezmaz baigais čoms. Bruņas gatavoja mācību valenkiem kā nu mācējām. Savukārt vārtsargam pižiks galvā, vatene mugurā, un uz priekšu! Vēlāk hokeja laukumu ar skolas saimnieka Arvīda Raciborska atbalstu izveidojām futbola laukumā pie Eglaines pamatskolas. Savukārt pie kārtīga laukuma tīkām, kad Balvu rajona Izglītības nodaļa organizēja konkursu par sporta objektu izveidošanu jauniešiem. Pateicoties brāļiem Useniekiem, viņu mammai Ivetai, kura joprojām strādā skolā, saņēmām 500 latus hokeja laukuma izveidei. Tas tapa blakus skolai vietā, kur viss bija aizaudzis ar krūmiem. Labiekārtošanas darbos piedalījās viss pagasts, apkārtnes ļaudis, un galarezultātā tapa, šķiet, pirmais hokeja laukums rajonā. Tolaik Latvijā nodibināja arī hokeja klubu "Dinamo Rīga", un mēs bijām ielūgti uz pirmo treniņu. Joprojām atceros, kā lazdukalnieši intervijā uzsvēra, ka hokejs Lazdukalnā ir mūsu dzīve, mūsu dzivesveids."

Vērtīgākais spēlētājs. Balvenieti Aivaru Zelču, kurš spēlēja benislaviešu komandā, atzina par turnīra vērtīgāko spēlētāju. Jāpiebilst, ka Aivars spēlē ari Valmieras hokeja čempionātā. Taujāts par hokeja attīstību Balvos, viņš neslēpa, ka ir sarūgtināts: "Laikam paši esam vainīgi, jo pietrūkst uzņēmības. Jāuzslavē Lazdukalns, kas joprojām ir topā. Tāpat malači žigurieši, kas šodien spēlē starpvalstu turnīrā Apē. Balvu slidotava nav labākajā stāvoklī, kaut gan slidot vēlas gan puikas, gan meitenes. Pašvaldība varēja atvēlēt līdzekļus, lai vismaz reizi nedēļā slidotavu iztīrītu ar traktoru. Tur vieglāk spēlēt ar bumbu, nevis ar rīpu."

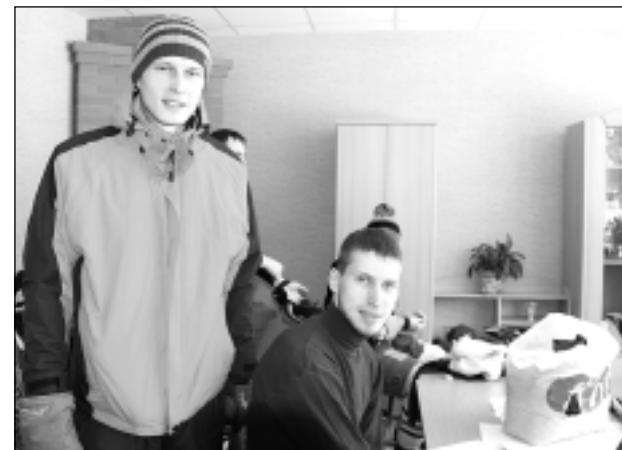
Izcīna otro vietu. Benislavas hokejistiem nedaudz pietrūka, lai izcīnītu pirmo vietu. Finālspēle ar "Mazajiem milžiem" noslēdzās neizšķirti 2:2. Spēļu rezultāti: Lubānas "Vilces" - "Mazie milži" Mētriena 1:3; Benislava – Lazdukalns 3:2; Lubānas "Vilces" – Benislava 1:2; Lazdukalns – "Mazie milži" Mētriena 1:2; Lubānas "Vilces" - Lazdukalns 3:2; Benislava - "Mazie milži" Mētriena 2:2 (uzvara pēcspēles metienos 2:3).

Ciemakukulis. Hokeja komandas "Mazie milži" no Madonas novada Mētrienas pagasta kapteinis Aldis Ošs (foto - no kreisās) mājiniekiem dāvāja grozu ar dažādiem našķiem. "Lazdukalnā ciemojamies otro reizi un mums šeit joti patik. Nevar teikt, ka Madonas pusē hokejs attīstās, kaut gan infrastruktūra mums ir. Kaut kas pieklibo, nav klimata. Acīmredzot katrā pašvaldībā jābūt uzņēmīgam cilvēkam, kurš šīs lietas virza," sprieda A.O.šs.

Jaunā maiņa. Spēļu starplaikos uz ledus devās bērni un jaunieši, tostarp piecgadīgais Rinalds Kalnējs. Tētis Agris un mamma Maruta nešaubās, ka aug jaunā maiņa.

Brāļi Usenieki. Didzis un Audris līdzdzīvo hokeja attīstībai Lazdukalnā. Bērnībā viņi spēlēja uz dīķa, bet tagad turpina to darīt gan pagastā, gan Daugavpils hokeja turnīrā. Didzis ir komandas kapteinis. Tiesa, sestdien viņš nespēlēja, jo guvis traumu. Toties brālis Audris jau pirmajā spēlē ar benislaviešiem apliecināja, ka ir azartisks uzbrucējs, pretinieku vārtos ieraidot divas ripas.

Spēlē mājinieki. Neizpalika arī izgājeni viens pret vienu ar vārtsargu.

Čempioni. Lazdukalna kausu izcīnīja "Mazie milži" (foto), aiz sevis atstājot Benislavu. Trešajā vietā ierindojās Lubānas "Vilces", bet ceturtajā - hokeja klubs "Lazdukalns".

Rugājos pirmajā reizē piedalās tikai trīs tirgotāji Ķimeņu siera rituļus izpirka pirmos

Aizvadītās nedēļas ceturtdienas rīts bija auksts - termometra stabiliens Rugājos rādīja pat -22 grādus pēc Celsija. Laikam tādēļ pirmā mājražotājiem domātā tirgus reize īsti neizdevās. Pircējus ar saviem ražojumiem priecejā tikai trīs pārdevēji.

Idea regulāri visa gada garumā rīkot vietējo mājražotāju tirdziņu, dodot iespēju tirgoties apkurināmās telpās, protams, ir laba. Tā ir iespēja iedzīvotājiem uz vietas iegādāties svaigu, labu produkciju, savukārt pārdevējiem - likt lietā savu talantu un sarūpēt dažāda veida preci. Kā atzina Uzņēmējdarbības un tūrisma attīstības centra vadītāja Mārite Orniņa, pirmo tirgošanās norisi stipri patraucējis februāra aukstums. Tieši šī iemesla dēļ vairāki tirgotāji esot atteikušies ierasties. "Mums ir sanācis *īsais variants* ar dažiem visatsaucīgākiem un čaklākajiem pārdevējiem," secināja Mārite.

Visašāk no savas preces *atbrīvojās* zemnieku saimniecības "Ābeles" saimniece REGINA ČUDARĀNE, kura bija atvedusi četrus lielus, dzeltenus ķimeņu siera rituļus. Piena devēja, vienīgā gotiņa, esot tik ražīga, ka tās piena devuma pietiekot, lai itin bieži sietu sieru. Bet austā laika dēļ šoreiz Regīna nebija izcepusi maizi, jo tad ilgi būtu jākurina krāsns. Taču vairāki cilvēki viņai jautājuši, vai nav atvedusi pašcepto maizīti?

Ceļu līdz tirgošanās vietai Rugājos bija mērojusi LAILA USE-NIECE no Lazdukalna pagasta. Viņas sirdslieta ir konditorejas izstrādājumi. Kādreiz Laila strādāja šajā nozarē, bet tagad gardumus ražo mājās. Tirgošanās pieredze viņai veidojas pamazām, apmeklējot kādreiz nelielus lauku tirdziņus. Laila cep ne vien bulciņas vai smalkmaizītes, bet pēc pasūtījuma arī

Foto - A.Kislanovs

Kārdina ar sieru. Tirdziņā ātri izpirka Reginas Čudarānes sarūpētos četrus ķimeņu siera rituļus. Saimniece par to bija priečīga: "Varēsim ātri braukt mājās." Nākamais šāda veida tirdziņš Rugājos plānots 9.martā.

tortes. Viņa bija priečīga, ka atbraukusi uz Rugājiem, jo rīta pirmajā stundā puse produkcijas jau bija nopirkta.

Trešā tirgotāja bija AGRITA LUŽA. Viņas preču galds priečēja ar krāsainiem, spilgtiem un smalkiem rokdarbiem. Agrita brīvajā laikā ada, tamborē, darina rotaslietas un apsveikuma kartites. Jauniete prot uzmeistarot Žoti skaistas zeķes, kas noderētu dāvināšanai. Agrita atklāja, ka līdz šim nav mēģinājusi savus rokdarbus pārvērst par preci pārdošanai, taču tagad izstrādājumu jau tik daudz, ka var piedāvāt arī pircējiem.

Tirgotājiem patīk sarunas ar cilvēkiem Balvos mazāka konkurence

Balvu Kultūras un atpūtas centra laukumā sestdien notika pirmais šī gada lauku labumu tirdziņš. Laikraksta uzrunātie mājražotāji atzina, ka vēsais laiks viņiem nav šķērslis. Teica, - ja tikai ir vēlme braukt uz tirgu un labs noskoņojums, viss izdosies.

Tirgotāji no Alūksnes, Gulbenes un Preiļiem piedāvāja pircējiem jau zināmus un pārbauditus produktus: dažadus gaļas izstrādājumus, pašceptu maizi, svaigi sietu sieru ar sēklinām, skābētus kāpostus, novārītas bietes... Visai plaši bija stends arī ar piena produkciju. Diemžēl joprojām tirgotāju vidū ir Žoti maz mūspuses novadu mājražotāju. Iespējams, viens no iemesliem tam ir novados uz vietas rīkotie šāda veida tirdziņi. Taču kāda pircēja atziņa bija, ka kaimiņnovadu tirgotāji šo niņu ir apguvuši jau daudz agrāk, viņi prot tirgoties un viņiem tas iet no rokas.

Pamanāma tirdziņā bija smaidīgā Daila, jo skatu piesaistīja viņas priekšauts ar uzrakstu "Dailas piparkūkas". Viņai patīk Balvu tirdziņš, uz kuru mēro ceļu no Lievārdes novada. Viņa pati ražo, pati brauc un tirgo. Dailu Vanagu laikam var nosaukt par 'saldo sievieti', jo viņas preču klāsts ir kārdinošas saldumlietas. Viskošākās starp tām - krāsainas piparkūkas apsveikumu kartiņu veidā. Šo smukumu panāk, izmantojot pārtikas krāsvielas. Pircēji piparkūkas iegādājas, ja vēlas iepriecināt draugus vai paziņas svētkos. Daila atzīst: "Man Žoti patīk braukt uz Balviem un tikties ar šejenes pircējiem. Patīk cilvēki, viņu attieksme, patīk arī tādēļ, ka Balvos ir mazāka konkurence." Daila nekurm, ka ziemas mēnešos tirdzniecība notiek āra apstāklos. "Kur un kādus tirdziņus apmeklēt, ir katra tirgotāja brīva izvēle. Tas ir tikai normāli," viņa saka.

Foto - M.Sprudzāne

Āboli būs izpārdoti. Veselības jomas speciālisti saka, ka katru dienu jāapēd vismaz pa ābolam. Ābos esošās vielas pazemina holesterīna līmeni asinīs, regulē asinsspiedienu un uzlabo sirdsdarbi. Atvestās ābolo kastes rīta desmitajā stundā ātri tukšojs dārzkopim no Šķilbēniem. Laikam tādēļ, ka cena Žoti draudzīga - 45 - 40 centi par kilogramu. Saimnieks teica, ka cenu izvēlējies tādu, lai būtu apmierinātas abas puses. Kad šim saimniekam visas kastes bija tukšas, tirdziņā apmeklētājiem palika otra iespēja - iegādāties "Sprogu" piedāvājumu no Alūksnes, arī kārdinošus ābulus, kas maksāja gan uz pusi dārgāk - 80 centi kilogramā.

Smaržo kārdinoši, garšo labi. Arī Preiļu mājražotāja Vitālija noskoņojums bija optimists, jo viņam patīk tas, ko pats dara. Patīk gan gatavot dažadus gaļas izstrādājumus, gan tos pārdot. Gaļu pārstrādei iepērk no apkārtējiem zemniekiem. Pieredze liecina, ka Balvos pircēji priekšroku dod asinsdesu un parasto desu izvēlei. Acīmredzot tās viņiem garšo vislabāk. Daudzi pērk sardeles. "Mūsu produkti ir lauku labumu delikateses, kas jāēd vairākas reizes nedēļā," nosmaida Vitālijs. Preiļos viņiem izveidots sava pārstrādes cehs. Šie mājražotāji ir regulāri ne vien Balvu, bet arī Gulbenes, Madonas, Krāslavas, Kārsavas tirdziņu dalībnieki. Vitālijs uzskata, ka jāēt laikam līdzi un acīmredzot jādomā jau par citāda veida tirgošanos. Tirgi, viņaprāt, sāk piedzīvot norietu, jo tos apmeklē pārsvarā tikai gados vecāki cilvēki, bet jaunajiem šis nav ierasts variants. "Jāmeklē citas formas un veidi tiešajai tirdzniecībai," ir pārliecināts Preiļu mājražotājs.

Īsumā

Ziemāju likteni izšķirs februāris un marts

Kopaina, kas paveras, apsekojot laukus dažādos valsts reģionos, ir šāda: dzeltējoši, vietām izsaluši un izslīkuši ziemāju sējumi ar nevienmērīgu cerojumu. Taču ir arī Žoti labā stāvoklī esoši ziemāji. Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra augkopības speciālisti atzīst, ka izšķirošie laika apstākļi ziemāju graudaugu spējai pārziemot būs tieši februārī un martā.

Lauku attīstības konsultante Vilakas novadā ANITA KOKOREVIČA, sazinājusies ar sava novada graudu audzētājiem, saka, ka pēc pašreizējiem vērojumiem ziemāji jūtas normāli. Lielākais klupšanas akmens topošajai ziemāju ražai bija aizvadītā gada nelabvēlīgie laika apstākļi. Daudzviet tie neļāva savlaikus sastrādāt zemi un iesēt ziemājus. Šī iemesla dēļ ierastajā laikā apstrādātie un apsētie ziemāju lauki ir saceroruši un pašlaik izskatā labi, bet ziemas graudaugi, kas sēti pēc 25.septembra, var būt attīstījušies nevienmērīgi, iespējams, daudzviet cerošana nemaz nav sākusies. "Protams, ziema nav beigusies, vēl jau visu ko varam piedzīvot. Taču mūspusē sniega sega ir noklājusi sējumu laukus, tāpēc spriežam, ka sals nevarētu ietekmēt to izsalšanu. Lauku uzņēmēji paši labi zina, ka graudkopības nozari ietekmē katrs gadalaiks un lauksaimniekiem jāsadzīvo ar dabas apstākļiem, kādi tie kuro reizi iegadās," saka konsultante.

LLKC augkopības speciālisti norāda, ka atsevišķi saimnieki jau tagad sāk meklēt sēklas ziemāju pāršēšanai. Acīmredzot viņi redz, ka lauki nav pienācīgi sadīguši. Tiem, kuriem sēklas iegāde nav aktualitāte, speciālisti iesaka pavasarī nenokavēt ziemāju papildmēšošanu, lai slikti sacerorušiem augiem palidzētu aktivitātes.

Papildinās bioloģiskās lauksaimniecības kontroli

Zemkopības ministrija sagatavojuši grozījumus, lai precīzētu un papildinātu bioloģiskās lauksaimniecības uzraudzības un kontroles kārtību. Noteikumu projekts vēl jāakceptē valdībai.

Projekts precīzē iesniedzamos dokumentus gadījumiem, kad bioloģiskais ražotājs vēlas saīsināt pārejas periodu. Tāpat precīzē arī, kādās situācijās saimniecībā atlauts liellopus turēt piesetus. Ir grozījumi par piemērojamajām darbībām un sankcijām situācijās, kad nav izpildītas prasības par gada laikā gūtajiem ienēmumiem.

Projekts svītro un precīzē vairākas prasības bioloģiskās lauksaimniecības uzraudzības un kontroles kārtībā, lai atvieglotu uzņēmējiem iespēju izmantot konvencionālo sēklu gadījumos, kad bioloģiskā sēkla nav saražota pie tiekamā daudzumā. Papildinājumi paredz iespēju atlaut izmantot sintētisko A, D un E vitamīnu lauksaimniecības dzīvniekiem atgremotājiem, ja ar barību nenodrošina šo vitamīnu vajadzīgo daudzumu.

Turpmāk lauksaimniecības primāro produktu ražotājam, lauksaimniecības dzīvnieku audzētājam un savvaļas augu vācējam taksācijas gada laikā būs jāsaražo noteikts produkcionās daudzums, lai apmierinātu patērētāju pieprasījumu pēc precēm.

Tehnisko pakalpojumu cenas ievērojami atšķiras

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra Ekonomikas nodaļa apkopojuši tehnisko pakalpojumu cenas par iepriekšējo gadu. Pakalpojumu cenu izmaiņas lielākoties bijušas amplitūdā līdz 7% - gan palielinoties, gan samazinoties. Salīdzinot pa reģioniem, populārāko pakalpojumu cenu līmenis vidēji viszemākais ir Kurzemē, savukārt visaugstākais - Pierīgā un Latgalē.

Kā atzīst lauku attīstības konsultanti Balvos, tehnikas pakalpojumu cenu atšķirības lielā mērā ietekmē saimniecību specializāciju lauksaimniecības nozarē, kā arī pieprasījuma un piedāvājuma attiecība konkrētajiem tehniskajiem pakalpojumiem. Ja piedāvājums ir lielāks par pieprasījumu, pakalpojuma tirgus cena ir zemāka. Ja pieprasījums pārsniedz piedāvājumu, pakalpojuma tirgus cena ir augstāka. LLKC novadu lauku attīstības speciālisti apstiprina, ka ir tehniskās operācijas, kurām pakalpojumu sniedzēju skaits novados ir Žoti mazs vai nav vispār, līdz ar to arī konkrēto pakalpojumu cenas ir augstākas.

Viena pakalpojuma cenas reģionos var atšķirties par vairāk nekā 30%. Vislielākā cenu atšķirības ir: kartupeļu novāšanai ar kombainu (Kurzemē 135 eiro/ha, Latgalē 245 eiro/ha, kas ir par 81% vairāk), kultivēšanai 4-6 metru platumā (Vidzemē 24,86 eiro/ha, Latgalē 37,69 eiro/ha, kas ir par 52% vairāk), organisko mēslu izkliedēšanai (Vidzemē 2,10 eiro/ha, Latgalē 3,15 eiro/ha).

Lappusi sagatavoja M.Sprudzāne

Skolās notiek Žetonu vakari

Sācies žetonu saņemšanas laiks

Februāri skolās tradicionāli notiek Žetonu vakari, kas ir pēdējā iespēja svinīgi un reizē jautri pavadīt laiku kopā ar klases un skolasbiedriem pirms saspringtajiem vidusskolas noslēguma eksāmeniem. Pirmie žetonus šogad saņema Viļakas novada skolēni no Rekavas vidusskolas un Viļakas Valsts ģimnāzijas.

Atskatās uz skolā pavadītajiem gadiem

4.februāri bijušo un tagadējo skolēnu priecīgi satrauktās čelas pieskandināja Viļakas Valsts ģimnāzijas telpas, kur Žetonu vakarā satikās vairāku paaudžu atmiņas un nākotnes cerības.

Žetonu vakara pasākumā jauniešus sveica ģimnāzijas direktore Sarmīte Šaicāne, aicinot klātesošos nodziedāt skolas himnu. Sirsnīgus vārdus 18 topošajiem absolventiem, kuri šajā vakarā saņēma savas skolas simbolus – žetonus, veltīja arī pašvaldības pārstāvji. Savukārt klases audzinātāja Rasma Vilkaste saviem audzēkņiem vēlēja sirds gudribu, izturību un spēku nokārtot valsts pārbaudījumus, kā arī piepildīt sapņus. Sirsnīgus sveicienus savai bijušajai skolai bija atveduši arī apaļu un pusapaļu Viļakas Valsts ģimnāzijas jubilejas gadu absolventi, kā arī bijušie skolēni, kuri vēl tikai pirms gada sēdēja skolas solā. Bijušo absolventu vidū bija arī skolas pašreizējā direktore Sarmīte Šaicāne, kura šo mācību iestādi pabeigusi pirms 30 gadiem.

Pasākuma otrajā daļā daudzveidīgus, humorpilnus un aizraujošus priekšnesumus bijušajiem skolēniem, kā arī skolotājiem un vecākiem rādīja 12.klases audzēknji. Kopā ar princesi Zeltīti, kuras lomā iejutās Elīna Zaķe, skatītāji devās piedzīvojumiem bagātā ceļojumā meklēt pazudušo Antiņu, kurš nomaldījies šodienas dzīves labirintos. Savā ceļā Zeltīte satika pareģi Vangu (Raineldu Zondaku), noskatījās tautu deju klasesbiedru

izpildījumā, iegriezās apbedīšanas birojā "Titāniks", noklausījās "Glāžu dziesmu", noskatījās smieklīgu video, kurā skolēni atdarina dažādus populārus mūzikus, un ar interesu vēroja, kā klasesbiedri moderno deju ritmos gatavojas ballitei. Zeltīti celā pārsteidza arī cilvēks, kurā iemiesojušies abu dzimumu pārstāvji, viņa ar prieku noklausījās latgaliešu tautasdziešmas klasesbiedru spēlēto mūzikas instrumentu pavadijumā, un drīz vien ceļš bija galā, bet Antiņš - atrasts. Savu interesanto priekšnesumu skolēni pabeidza, iepriecinot skatītājus ar kopīgi nodziedātu dziesmu "Mums pieder tik daudz" un skaistām dzejas vārsmām, bet, ievadijuši balli ar kopīgu valsī, vakarā kārtīgi izdancojās kopā ar grupu "Zaļā gaisma".

12.klases skolniece Elīna Zaķe neslēpa, ka Žetonu vakars bija mazliet saldi sērigs pasākumus, kad radās apjauta, ka skolas gadi, kas pavadīti kopā ar draugiem, tuvojas noslēgumam. Pasākumā jaunieti stiprāk aizkustināja nevis tas, kas notika uz skatuves, bet gan aizkulīsēs – klasesbiedru savstarpējās attiecības. "Loti savīlējošu brīdi izbaudījām, dziedot kopīgo dziesmu, kad skatītāju acis redzējām pateicību par jauko vakaru. Izjutām gandarījumu un bijām lepni, ka viiss ir izdevies un esam to paveikuši," Žetonu vakarā izjustajās emocijās dalījās Elīna. Viņa atzina, ka ļoti ilgosies pēc klasesbiedriem, kaut arī gadu gaitā viņiem gājis visādi: "Lielākoties bijām draudzīgi, bet dažreiz kaut kas mainījās un notika konflikts, kā jau

Foto - no personīgā arhīva

Viļakas Valsts ģimnāzijas topošie absolventi. Klases audzinātāja Rasma Vilkaste saviem audzēkņiem Žetonu vakarā veltīja dzejoli, kas sākās ar vārdiem: "Es svītroju no visiem tekstiem dažus vārdus, un viens no tiem ir nevarība – jo es varu gan gaismu sevī nest, gan sildīt leduspuķes....", tādējādi vēlot topošajiem absolventiem turpmākajā dzīvē vienmēr būt varošiem.

tas ir visos kolektīvos. Taču vienmēr pratām tos veiksmīgi atrisināt." Elīna pieļauj iespēju, ka kādreiz atgriezīsies savā skolā jau kā skolotāja, jo savu dzīvi pirms pāris gadiem nolēmusi saistīt ar pedagoģiju. "Dzīve rādis, kā būs," viņa piebilda.

Katram ir savā laika mašīna

Rekavas vidusskolas 12.klases audzēkņi savam Žetonu vakaram izvēlējās angļu rakstnieka Herberta Velsa vārdus: "Mums katram ir savā laika mašīna. Atpakaļ mūs ved atmiņas, bet uz priekšu – sapņi."

Žetonu vakars un tā sagatavošana pierādīja jauniešu varēšanu, prasmi saliedēties un vienoties kopīgam mērķim. Pasākuma pirmajā daļā abiturienti, īsi pastāstījuši klases vēsturi, pateicas vecākiem, kuri viņus atbalstījuši un iedvesmojuši, kā arī skolotājiem, īpašus pateicības vārdus veltot klases audzinātājai Ilzei Maksimovai.

Topošos absolventus un bijušos Rekavas vidusskolas audzēkņus šajā svinīgajā dienā sveica arī skolas direktors Pēteris Vancāns, paužot lepnumu par rekaviešiem, kuri sasniedzuši augstus mērķus dažādās jomās. P.Vancāns pateicas visiem skolas atbalstītājiem. Arī 12.klases audzinātāja saviem audzēkņiem veltīja patiesi sirsnīgus vārdus. Šķilbēnu pagasta pārvaldes vadītājs pievienojās vēlējumam, sakot paldies jauniešiem par iesaistišanos pagasta dzīvē. Tāpat kā iepriekšējos gados, arī šogad abiturienti saņēma tradicionālo skolas Žetonu vakara dāvanu – pieredzes apmaiņas braucienu uz pašu izvēlētu vietu.

Aizkustinoša izvērtās pasākuma otrā daļa, kad pēc skaistā koncerta atmiņās par skolā pavadīto laiku dalījās iepriekšējo gadu absolventi. Salīdzinoši kuplā skaitā bija pārstāvētais 1977.gada izlaidums, kura audzēkņi skolai dā-

vināju zvanu ar vēlējumu, lai tas skanētu vismaz 300 gadus. Atzinīgus vārdus absolventi veltīja savai skolotājai Liliozai Dortānei, kura bijušie audzēkņi novērtēja kā vislabāko un visgudrāko audzinātāju.

1982.gada izlaidums abiturientiem vēlēja bites čaklumu, ēzeļa spītību, kamieja izturību un lauvas neatlaidību, savukārt 1987.gada skolas absolventi ieteica visus spēkus veltīt mācību gada noslēgumam – eksāmeniem, jo mūsdienās darba devēji darbiniekiem izvirza augstas prasības. 1997.gada izlaidums atcerējās interesantu atgādījumu no klases dzīves, kad meitenes izjokojušas zēnus, ieliekot viņu somās ēdienu, bet smaidīgie un pozitīvie 2007.gada absolventi kopā ar bijušo klases audzinātāju Klavdiiju Ivļevu dalījās jautrās atmiņās par nobastoto fizikas stundu. Visjauņākie - 2012.gada - absolventi pateicas savai pirmajai audzinātājai Ainai Keišai par ieliktajiem stingrajiem pamatiem, pamatskolas laika audzinātājai Māritei Šakainai par iemācīto patstāvību un vidusskolas gadu audzinātājam Jānim Dokānam par to, ka kopā ar klasi izturējis līdz galam.

Pasākuma ciemiņi atzinīgi novērtēja 12.klases un viņu audzinātājas sagatavoto koncertu. Viņi iepriecināja klātesošos ar četrām dejām – romantisku valsī, tautu deju "Jūrmalnieks", azartisko "Raganu danci" un "Sētnieku deju", ko ievadija šīs profesijas pārstāvju saruna par izglītības nozīmi mūsdienu mainīgajā pasaulē. Skatītājus uzjautrināja labi sagatavota skečs "Helovīni Rekovā",

Foto - no personīgā arhīva

Saka paldies skolai. Rekavas vidusskolas 12.klases audzēkņi kopā ar audzinātāju Ilzi Maksimovu ar prieku izbaudīja Žetonu vakaru, kas bija neliela atelpa pirms saspringtā noslēguma eksāmenu laika.

kurā jaunieši, sagērbušies nāves tēros, atbrauca pēc meitenes, lai dotos uz klubu "Paradise". Aplausus izpeinījās interesanti un precīzi atveidotā aina no kinofilmas "Tās dullās Paulīnes dēļ". Savdabīgs un reizē neizprotams šķita fragments no latviešu dramaturga Hermāna Paukša lugas "Tototo de Gugu", ko klases meitenes izrādīja ar patiesu aizrautību. Klātesošos pārsteidza puišu ielu vingrošanas

elementu demonstrējumi un aizkustināja koncerta beigās izskanējusī Mārtiņa Freimaņa dziesma "Draugs", ko dziedāja visa klase. Pasākuma noslēgumā 12.klase saņēma godam nopelnīto žetonu kā atgādinājumu par skolā pavadītajiem burvigākajiem bērnības un jauniņas gadiem, bet vakara noskaņu lieliski noslēdza skolas himna "Silavas valsīs".

Lappusi sagatavoja I.Tušinska

Ar medībām nejoko

Vainīgs būs tas, kurš nospiedis *gaili*

10.februāri novada domes telpās notika Latvijas Valsts mežzinātnes institūta "Silava" organizētais seminārs Balvu un kaimiņu novadu medniekiem. Neilgi pirms tam institūta speciālisti aicināja kopā meža īpašnieku. "Šo abu pasākumu mērķis - sniegt mežu īpašniekiem un medniekiem, līdz ar to sabiedrībai pamatotu informāciju par to, kas notiek, lai atspēkotu runas par to, ka "mežus izcērt un izved, ka medības ir tikai meža dzīvnieku slepkošana" un tamlīdzigi," semināra ievadā teica institūta Meža programmas vadītājs MĀRIS LIOPA.

Latvijas Mednieku asociācijas pārstāvis KĀRLIS DADEIKS seminārā iztirzāja Medību likumu, aicinot medniekus iesaistīties diskusijā, un pats dalījās savā mednieka pieredzē. K.Dadeiks savā prezentācijā *pieskārās* medību iecirkņu veidošanai Latvijā, legālo medību rīku izmantošanai medībās, medībām ūdenstilpēs vai to tuvumā, klaiņojošo dzīvnieku problēmai, atgādināja par aizliegumu medīt pilsētu un kapu teritorijās, runāja par bezsaimnieka dzīvnieku liķu savākšanu, medībām kaimiņvalstis, mednieka dokumentiem, dzīvnieku populācijas stāvokļa izpēti, Latvijas Mednieku asociācijas sadarbību ar mednieku pārstāvošām struktūrām Eiropas Savienībā. "Problēmas medniekiem sagādā klaiņojošo mājdzīvnieku iznīcināšana, jo rezultātā suns bieži vien, kā atklājas, nav bezsaimnieka dzīvnieks, un suns ir iznīcināts ne tajā vietā un laikā, kur to drīkstētu iznīcināt. Vainīgais rezultātā ir tas, kurš nospiedis medību bisei *gaili*. Tādēļ, ja redzat, ka suns plēš stirnu, ejiet uz pašvaldību un rakstiet iesniegumu par to, ko redzējāt. Gaidiet, kad šo iesniegumu mēneša laikā izskatis un pieņems lēmumu, ko darīt ar klaiņojošiem dzīvniekiem," teica K.Dadeiks.

Nemot vērā, ka tuvojas medību sezonas noslēgums un jaunas medību sezonas sākums (no 1.aprīļa līdz 31.martam), medību speciālists atgādināja neaizmirst laikus parūpēties par jaunām medību sezonas kartēm. Ja šīs kartes vēlas saņemt elektroniski, to vajadzētu darīt laikus, jo Valsts meža dienests patur sev tiesības sagatavot karti mēneša laikā. Mednieks var atjēgties, ka jaunā medību sezonā jau sākusies, bet kartes vēl nav, jo nav pagājis mēnesis, kopš viņš griezās Valsts meža dienestā. Medību speciālists pauða viedokli, ka valstī, viņaprāt, ir neizpratne ar bezsaimnieka dzīvnieku liķu savākšanu. Ja uz ceļa notriekts limitēts meža dzīvnieks, par to ziņo Valsts meža dienestam, bet mežzinis tālāk lielākoties zvana atbildīgajam medību iecirkņa pārstāvim. Par nelimitēto bezsaimnieka dzīvnieku savākšanu atbild pašvaldība. Iestājoties Eiropas Savienībā, Latvijas mednieku asociācija automātiski kļuva arī par Eiropas Savienības Mednieku organizācijas

Foto - A.Kirsanovs

Prezentē pētījumu. Mežzinātnes institūta "Silava" biologs un pētnieks Jānis Ozoliņš zina visu vai gandrīz visu par vilkiem.

(FACE) dalībnieci, kas laikus jau uzzināt gaidāmos lēmumus medību jomā, pielāgoties tiem vai stāties pretī. Piemēram, pieaugot terora aktiem Eiropā, medībās plānoja aizliegt pusautomātiskos ieročus, taču mednieku asociācija iebilda pret šādu lēmumu.

Ar prezentāciju par lielajiem plēsējiem - vilkiem, lūšiem un lāčiem, to populāciju Latvijā, Baltijā un Eiropā, seminārā uzstājās institūta "Silava" biologs un pētnieks JĀNIS OZOLIŅŠ. Institūta zinātnieki jau ilgus gadus nodarbojas ar vilku izpēti, iesaistot tajā arī medniekus. Mūsu zinātnieku pētījums par pelēciem iekļuvis ieteikmīga ASV žurnāla publikācijā par šo tēmu. Situācija ir tāda, ka vienā Eiropas Savienības malā cīnās par lielo plēsēju saglabāšanu, bet otrā, tas ir, pie mums, par skaita ierobežošanu. Tomēr labā ziņa dabas pētniekiem ir tā, ka lielie plēsēji atgriežas arī vecajā Eiropā. To veicina barības bāzes pieaugums. Zinātnieki smalki izpētījuši vilku dzimumu un vecuma struktūru, cik, kurā Latvijas reģionā vilku nomedīts pēdējos desmit gados, kāda ir vilku dzimstība un citus jautājumus. Latvijā vairāk sastopami jaunie vilki. Vairāk vilkus medī Kurzemē un Latgalē. Pēdējos gados Latvijā bez vilkiem, lūšiem un lāčiem parādījies arī tāds plēsējs kā zeltainais šakālis. Kas būs tālāk? Uz jautājumu, vai lielie plēsēji Latvijā ir dabas vērtība, vai problēma, zinātnieks atbildēja: "Mums tomēr jāpriecejās par dabas daudzveidību."

Baltinavas novada domē

26. janvāra sēdes lēmumi Apstiprina budžetu

Apstiprināja Baltinavas novada pašvaldības pamatlēmumus 1 294 21, bet izdevumus 1 426 693 eiro apmērā. Speciālā budžeta ieņēmumi - 52 461, bet speciālā budžeta izdevumi - 105 038 eiro.

Atliek uz nākamo sēdi

Deputāti izskatīja novada iedzīvotājas iesniegumu par to, ka viņa vēlas dzīvot sociālajā dzīvoklī. Lēmuma pieņemšanu atliku uz nākamo domes sēdi, jo nepieciešams iegūt papildus informāciju.

Precīzē saistošos noteikumus

Precīzēja Baltinavas novada domes 2016.gada 22.decembra saistošos noteikumus Nr.17 "Par nekustamā īpašuma nodokļa atvieglojumu piemērošanu Baltinavas novadā" nosakot, ka nekustamā īpašuma nodokļa atvieglojumus piešķir sekojošām nodokļa maksātāju kategorijām šādos apmēros: Černobījas AES sekū likvidatoriem - 50% apmērā; personām ar I grupas invaliditāti - 50% apmērā; personām ar II grupas invaliditāti - 25% apmērā. Ja personai, pamatojoties uz likumu par nekustamā īpašuma nodokļu un šiem saistošajiem noteikumiem, ir tiesības saņemt vairākus nekustamā īpašuma nodokļa atvieglojumus, piepmēro procentuāli lielāko un personai labvēlīgāko atvieglojumu.

Nekustamā īpašuma nodokļa atvieglojumus tiesīgas saņemt fiziskas personas, kuru īpašumā, tiesiskajā valdījumā vai lietošanā ir nekustamais īpašums - zeme, kas atrodas Baltinavas novadā, un kurām par iepriekšējiem taksācijas gadiem nav īpašuma nodokļa vai zemes nomas parādu. Nekustamā īpašuma nodokļa atvieglojumus piešķir par nekustamajiem īpašumiem, kas netiek izmantoti uzņēmējdarbībai, kā arī netiek iznomāti citām personām.

Apstiprina saistošos noteikumus

Apstiprināja novada domes saistošos noteikumus Nr.3 "Kārtība, kādā tiek piešķirts transporta pakalpojums personām, kurām ir apgrūtināta pārvietošanās".

Palielinā algas

Nolēma izdarīt grozījumus Baltinavas novada domes darba samaksas un sociālo garantiju nolikumā 2017.gadam. Atlīdzības nolikums nosaka Baltinavas novada domes - priekšēdētāja, pašvaldības administrācijas un no pašvaldības budžeta finansēto pašvaldības iestāžu (izņemot pedagogus) vadītāju un darbinieku darba samaksas sistēmu, kā arī atlīdzības noteikšanas kārtību par deputātu pienākumu pildīšanu un atlīdzību domes izveidotu komisiju locekļiem. Paaugstinoties minimālajai darba algai valstī, 2017.gadā no pašvaldības budžeta finansēto darbinieku amatālgas palielināja par 4%.

Uzsvars Ziemellatgalē

Par vēsturi *aiz atslēgas*

Jau kādu laiku Balvu Novada muzejs par vēsturi laikmetu griežos stāsta, izmantojot mūsdienīgās tehnoloģijas. Vārdu sakot, modernā veidā. "Tomēr muzeja apmeklētāji nereti ir neizpratnē, kur palikušas viņu atnestās un muzejam nodotās senās mantas," saka Balvu Novada muzeja galvenā krājuma glabātāja INNA VALUTIS.

Muzeja galvenā krājuma glabātāja stāsta: "Muzejam piedāvāja pūra lādes no Krišjāņu puses. Mums jau divas pūra lādes ir, kur lai liekam trešo, ja vēl par to grib samaksu?! Nācās atteikt. Keramikas izstrādājumus, rakstu materiālu vēl varu paņemt, bet tekstīlijas arī nē, jo to glabāšanai trūkst vietas. Vecajās muzeja telpās mums tekstīliju glabāšanai bija skapis, bet jaunajās telpās tam pietrūka vietas. Muzeju arī nevarām pārvērst par vecu mantu glabātuvi. Deviņdesmito gadu sākumā (pagājušā gadā) nēmām daudz mantu, bet ļoti maz ko piedāvāja par velti. Lielākoties piedāvāja par naudu. Tagad jau skatāmies, vai iespējamais eksponāts ir saistīts ar Balvu novadu, vai nav."

Muzejiem ar materiāliem ir iespējams savstarpēji apmaiņināties, bet to, ko nevajag pašiem, piedāvāt kolēgiem. Pērn pavasarī Balvu Novada muzejs Viļakas Novada muzejam atdeva afišas par motokrosu. Daļu atlasīja sev, jo motokrosa organizators un tiesnesis Antons Bozovičs bija balvenietis,

bet daļu atdeva Viļakas Novada muzejam.

Savukārt kāds Viļakas iedzīvotājs Balvu muzejam iedeva daudz fotogrāfiju par Balvimi, jo Balvi kara laikā nodega, bet fotogrāfiju nav. Viņam tās glabājās pie radiem un viņš tās atdeva muzejam. Citi muzeji un iestādes eksponātus no Balvu muzeja aizņemas uz laiku. Piemēram, pērn Balvu muzejs Gulbenes Mākslas skolā uz laiku izstādīja trīs gleznas.

Apmeklētāji ikdienā nerēdz lielu daļu eksponātu, jo tie atrodas krātuvēs un no tām tiek izņemti, kad muzejā veido eksposīciju par noteiktu tēmu. Bet pētniekiem un interesentiem ir iespēja apmeklēt arī muzeja krājumu un apskatīt sev interesējošus priekšmetus.

Mantas, kas kļuvušas par muzeja eksponātiem, atrodas 7 muzeja krātuvēs ar kārtas numuriem. Piemēram, muzeja krātuvē Nr.1 glabājas barbariki, numismātika, filatēlija, mūzikas instrumenti, izmēros mazākas mēbeles, gludekļi utt., krātuvē Nr.2 atrodas muzeja arhīvs, avīzes, žurnāli, skolu vēsture, krātuvē Nr. 3 - trauki, foto priekšmeti, foto negatīvi, diapozīti, skanu plates, krātuvē Nr. 5 - tekstīlijas. Gleznu krātuvei ir Nr.6, bet krātuvē Nr. 7 atrodas stelles, 4 skapji, rokas dzirnavas, galds, šujmašīna utt. Muzeja galvenā krājuma glabātājai ir sava, pārdomāti izstrādāta sistēma, pēc kurās vajadzīgos priekšmetus krātuvēs var atrast dažu minūšu laikā.

"Tomēr iepriekš teiktais nenozīmē, ka muzejs no iedzīvotājiem neko nepieņem. Piedāvātos materiālus gan rūpīgi

Keramikas krātuve. Muzeja galvenā krājuma glabātāja Inna Valutis izrāda eksponātus, kas glabājas krātuvē Nr.3.

izvērtējam, lai mūsu muzejā nonāktu eksponāti saistībā ar Ziemellatgalī. Piemēram, Madonas muzejs mums uzdāvināja Balvu muižas attēlus, ko viņi atraduši, pētot fotogrāfa Grävera gaitas pagājušā gadās sākumā," pauž Balvu Novada muzeja vadītāja Iveta Supe.

Lappusi sagatavoja I.Zinkovska

Foto - A.Kirsanovs

Mis un Misters Balvi 2016

18.martā Balvu Profesionālās un vispārizglītojošās vidusskolas sporta zālē notiks "Mis un Misters Balvi 2016". "Vaduguns" vēlas noskaidrot arī savu lasītāju simpatiju, tādēļ aicinām piedalīties aptaujā. Jums jāizvēlas viena simpatiskākā meitene un viens simpatiskākais puisis, viņu vārdi jāieraksta anketā, kas jāizgriež un jānosūta "Vaduguns" redakcijai Balvos, Teātra ielā 8, līdz 13.martam.

Visi desmit pretendenti atbild uz trīs jautājumiem:

1. Turpini teikumu: "Vaduguns" lasītāji, balsojet par mani, jo...
2. Ja Jūs kļūtu par novada vadītāju, ar kādiem 3 darbiem sāktu savu karjeru?
3. Kādu iedomājaties savu dzīvi pēc 10 gadiem?

"Vaduguns" lasītāju simpatija

Es balsoju par Mis:

Es balsoju par Misteru:

Bilešu iepriekšpārdošana uz fināla šovu "Mis un Misters Balvi 2016" ar 20.februāri Balvu muižā pie lietvedes; bilešu cenas - EUR 10, EUR 15, EUR 20.

Balso par savu simpatiju arī interneta <http://www.misunmisters.lv/balsosana/>

Līva Supe

1. Balsojet par mani, jo būšu ļoti priecīga just jūsu atbalstu.
2. Ja es kļūtu par novada vadītāju, pirmkārt, izveidotu komandu ar profesionāliem dažādu nozaru speciālistiem. Otrkārt, realizētu sākumā šķietami neprātīgu ideju, ar ko mūsu pilsēta kļūtu pazīstama ne tikai Latvijā. Treškārt, nodrošinātu novada iedzivotājiem un viesiem iespēju sportot un atpūsties sakārtotā, modernā vide.
3. Pēc 10 gadiem būšu laimīgs, sabiedrībai derīgs cilvēks.

Martins Višņevskis

1. Balsojet par mani, jo esmu vienkāršs puisis.
2. Pirmkārt, skolām un bērmudāziem piešķirtu līdzfinansējumu tālākai attīstībai. Otrkārt, finansētu kultūras pasākumus. Treškārt, atvērtu dzīvnieku patversmi Balvos.
3. Būšu laimīgi precējies, strādāšu labi atalgojotā darbā, vedišu uz parku savus 13 suņus.

Alīna Barbaniška

1. Balsojet par mani, jo tad es iegūšu "Vaduguns" simpatiju balvu.
2. Ja es kļūtu par novada vadītāju, mana galvenā prioritāte būtu panākt, lai Balvu novada jaunieši varētu palikt tepat, lai novads spētu nodrošināt darbavietas un varētu sniegt palīdzību jaunu uzņēmumu attīstībā un izveidošanā. Mērķtiecīgi, neatlaidīgi jaunieši ar *trakām* idejām un augstiem mērķiem ir Balvu novada nākotnē.
3. Pēc 10 gadiem vēlos sevi redzēt enerģisku, laimīgu, ar veiksmīgu karjeru, mīlošu ģimeni, labu veselību un pozitīvu skatu turpmākajā nākotnē.

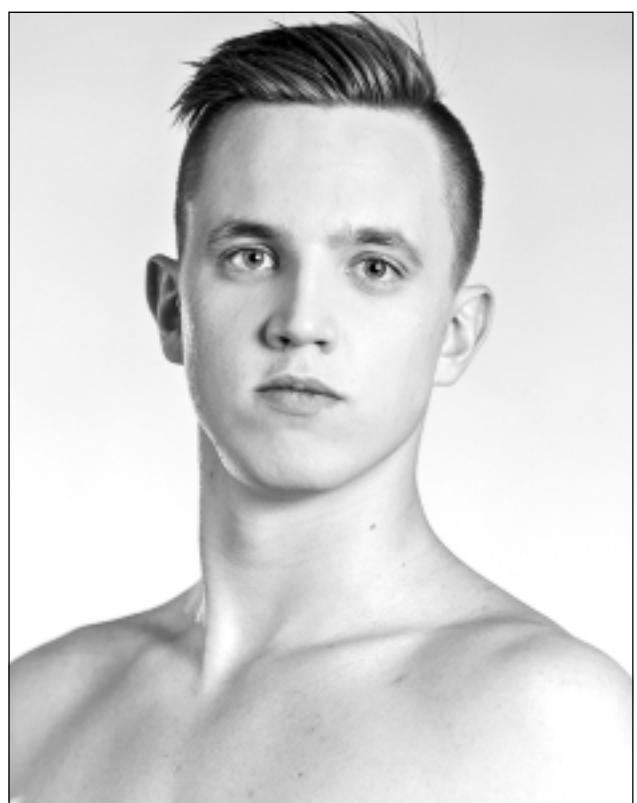
Niks Zušs

1. Balsojet par mani, jo esmu cītīgs "Vaduguns" lasītājs.
2. Veicinātu uzņēmējdarbības attīstību, lai novērstu cilvēku aizbraukšanu no Balviem. Skolās piesaistītu slavenas personas, kurās motivētu skolēnus tiekties pēc mērķiem. Reklamētu Balvus kā iespēju pilsētu.
3. Vēlos kļūt par ārstu tāpat kā mana mamma. Došos uz Āfriku un palīdzēšu bāda un slimību vajātiem cilvēkiem.

Annija Romāne

1. Jo esmu drosmīga meitene, kura nebaidās uzdrīkstēties un pārkāpt savus principus!
2. Vispirms satiktos ar novada jauniešiem, uzklausītu, novērtētu un realizētu iespēju robežas viņu vēlmes, jo tā ir mūsu nākotne. Izveidotu biedrību, kas palīdzētu pensionāriem likt justies vajadzīgiem, tos apciemotu, palīdzot ikdienā, un organizētu pasākumus dzīvespriekam. Veidotu interešu grupas, kur apvienotos līdzīgās jomās strādājošie, lai apspriestu efektīvāku izaugsmi un atpūstos no ikdienas darbiem.
3. Vienmēr esmu vēlējusies daudz ceļot, tāpēc savu dzīvi pēc 10 gadiem iedomājos strādājot darbu, kas rada prieku, lai var īstenot savu sapni par pasaules apceļošanu. Protams, kopā ar mīloto cilvēku un, iespējams, jau ar bērniem! Jādzīvo skaistil!

Girts Čerbakovs

1. Balsojiet par mani, ja jums patiku. Bet, ja nepatiku, būtu labi, ja arī balsotu!
2. Ja es kļūtu par novada vadītāju, savu karjeru sāktu ar šādiem darbiem: pirmkārt, parūpētos par cilvēku labklājību, lai viņiem nevajadzētu braukt prom no novada. Otrkārt, organizētu darbus un pasākumus, lai būtu ko darīt un nebūtu garlaicīgi. Treškārt, attīstītu līdera spējas un talantus, kas ir neatlaidīgs un mērķtiecīgs darbs ar sevi.
3. Pēc 10 gadiem strādāšu profesijā, ko būšu izvēlējies, jo, kā jau daudzi 12.klasses skolēni, pagaidām nezinu, kas būšu un ar ko nodarbošos. Ľoti ceru, ka nākotnē viss izdosies un nenožēlošu, ko pats būšu izvēlējies. Par sapņiem skaļi nerunā!

Sintija Pitkeviča

1. Balsojiet par mani, jo esmu atraktīva, komunikabla jauniete ar uzskatu,- uzvarētāji esam mēs visi!
2. Turpinātu kopīt un attīstīt mūsu novadu. Par zaļāku vidi, spožākām ielām un laimīgākiem cilvēkiem!
3. Pēc 10 gadiem strādāšu sevis izvēlētajā profesijā ar piepildītiem sapņiem un sasniegumiem mērķiem!

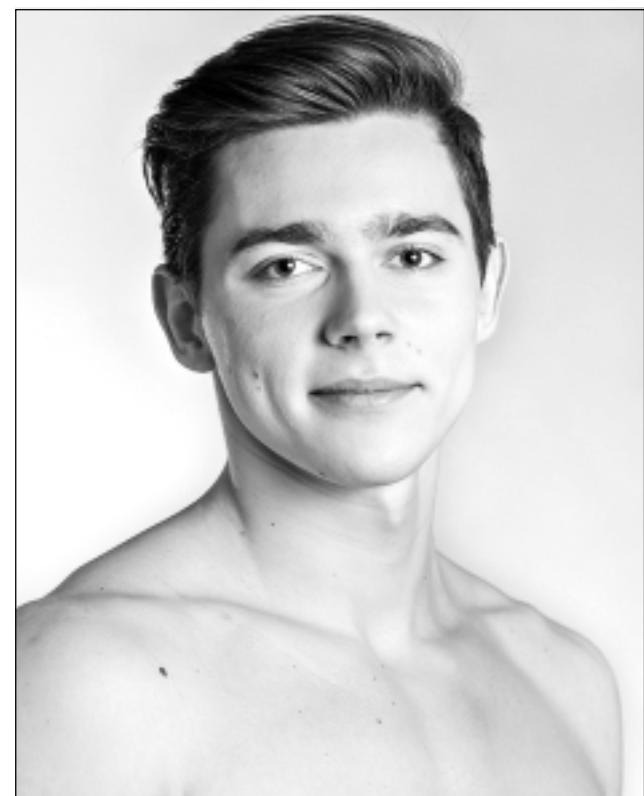
Viktorija Beļikova

1. Balsojiet par mani, jo apgūstu spēli uz vairākiem mūzikas instrumentiem, muzicēju Tautas pūtēju orķestri "Balvi", esmu apguvusī sporta deju prasmi un vieglatlētikas pamatus, motivēju jauniešus izkopt veselīgu dzīvesveidu, aktīvi piedalos Balvu novada sporta, kultūras un sabiedriskajā dzīvē, cenšos popularizēt sava novada vārdu ne tikai Latvijas mērogā, bet arī ārpus tā.
2. Savu pašvaldības vadītāja karjeru sāktu, tiekoties ar iepriekšējo vadītāju un deputātiem, padziļināti iepazītos ar Balvu novada attīstības programmu un Balvu novada pašvaldību. Otrkārt, izmantojot iepriekšējās komandas un speciālistu zināšanas un pieredzi, kā arī jaunas iniciatīvas, iedzīvotāju vēlmi un iespējas, turpinātu attīstīt mūsu novadu. Treškārt, piesaistot Eiropas, valsts un pašvaldības līdzekļus, uzsāktu pilsētas stadiona renovāciju!
3. Pēc 10 gadiem, satiekoties Balvu Valsts ģimnāzijas salidojumā, ierastos kā komunikācijas vai sabiedrības nozares speciāliste. Precēta, divu bērnu laimīga māmiņa, kurai patīk darbs, ir veselīga dzīvesveida piekritēja, daudz ceļo un bieži viesojas skaistajos Balvos.

Kaspars Ābeļkalns

1. Balsojiet par mani, jo pieteikšanās un dalība konkursā bija izaicinājums man un manām spējām uzstāties publiski un pārvarēt savas robežas. Lai gan esmu vecākais šī gada konkursa dalībnieks, varu pierādīt, ka gadi ir tikai skaitlis.
2. Pirmais, ko ieviestu, būtu dzīvokļu fonds Balvu pilsētā jaunajām ģimenēm, jo mūsdienās tikt pie sava mājokļa ir liela problēma. Jaunajām ģimenēm nebūtu jāņem kredits bankā - pašvaldība piedāvātu šo īpašumu uz izpirkuma tiesībām. Pašvaldība iegūtu arī no tāda aspekta, ka šis brīvās platības, kas ir tās īpašumā, būtu apdzīvotas un nebūtu jāmaksā par apkuri, kur neviens nedzīvo. Otrā lieta būtu uzņēmējdarbības piesaiste ar labvēlīgiem nosacījumiem, lai, piemēram, jaunajām ģimenēm būtu darbavietas un stabila nākotne. Panākt izdevīgus nosacījumus ir salīdzinoši vienkārši. Tā kā mēs atrodamies blakus Krievijas Federācijai, turklāt vairāki ekonomisti ir minējuši,- lai uzlabotu Latgales konkurētspēju, būtu ieteicams ieviest beznodokļu zonu kādā Latvijas reģionā netālu no Krievijas un Baltkrievijas! Kāpēc ne Balvu reģionā? Loģistikas kompānijas noteikti būtu pirmās, kas ieinteresētos. Treškārt, nedrīkst aizmirst par kultūras dzīvi, jo bez tās mēs neesam nekas.
3. Pēc 10 gadiem būšu ģimenes cilvēks - būs sieva, 2 vai 3 bērni, savs mājoklis, karjera, turpināšu dienestu Valsts robežsardzē.

Lotārs Aleksejevs

1. Balsojiet par mani, jo tā jūs dosiet man iespēju. Būšu priecīgs par katru, kurš atbalstīs!
2. Vispirms iepazītos ar situāciju novadā, dotos uz katru novada pagastu un uzklausītu iedzīvotājus. Mēģinātu veidot tādu vidi, lai jaunieši pēc izglītības iegūšanas atgrieztos un ieguldītu savas zināšanas novada attīstībā. Būtu godīgs pret novada iedzīvotājiem un veiktu sev uzticētos pienākumus.
3. Būšu īstenojis kādu daļu no saviem sapņiem un turpināšu izvirzīt sev jaunus mērķus.

Kā vērtējat ieceri nodrošināt profesionālās izglītības iestāžu audzēkņus ar iespēju mācīties, kā arī iziet praksi uzņēmumos?

Viedoklis

Laba iespēja, kas būtu jāizmanto

Latvijas Darba devēju konfederācija (LDDK) sākusi īstenot jaunu Eiropas Savienības Sociālā fonda finansēto projektu darba vidē balstītu mācību un mācību prakšu uzņēmumā ieviešanai un aicina pieteikties reģionu uzņēmējus, kuriem būtu interese iesaistīties projektā.

LDDK projekts "Palielināt kvalificētu profesionālās izglītības iestāžu audzēkņu skaitu pēc to dalības darba vidē balstītās mācībās vai mācību praksē uzņēmumā" vērts uz profesionālās izglītības atbilstību darba tirgus prasībām uzlabošanu.

Projektu īstenos sadarbībā ar partneriem – profesionālājām izglītības iestādēm un uzņēmumiem. Darba vidē balstītas (DVB) mācības Eiropā klūst aizvien populārākas, tās tiek atzītas par labāko veidu, kā motivēt jauniešus iesaistīties profesionālajā izglītībā, veicināt jauniešu nodarbinātību un nodrošināt izglītības atbilstību darba tirgus prasībām.

Mācību process paredz, ka audzēknis praktiskās iemaņas un zinības vismaz pusi no mācību laika apgūst darba vidē - uzņēmumā, ikdienā iepazīstot savu nākotnes profesiju un darba specifiku. Darba devējiem iesaistīšanās DVB mācību procesā, piedāvājot jauniešiem prakses un darbavietas, palīdz darba vidē mācīt topošos speciālistus, kas sagatavoti darbam attiecīgajā nozarē un uzņēmumā.

LDDK pirms vairākiem gadiem uzsāka pilotprojektus sadarbībā ar profesionālājām izglītības iestādēm un uzņēmējiem, uzsācot darba vidē balstītu mācību īstenošanu Latvijā. Īpaši paldies gribam teikt uzņēmējiem, kuri atsaucīgi darbojās un deva priekšlikumus, kā veidot likumdošanu par darba vidē balstītām mācībām, kas ir jauna profesionālās izglītības apguves forma. Uzņēmēji vēlas piedāvāties/iesaistīties izglītības procesā, lai jaunieši maksimāli tuvu darba tirgus prasībām iegūtu profesionālo izglītību. Tas ir svarīgi un nozīmīgi ne tikai skolu audzēkniem un uzņēmējiem, bet arī Latvijas tautsaimniecībai kopumā.

Balvu Profesionālās un vispārizglītojošās vidusskolas direktore Biruta Vizule stāsta, ka skola jau patlaban realizē divas četr gadīgās profesionālās izglītības programmas un vienu pusotrgadīgo programmu "Jauniešu garantijas": "Mēs sekojam līdzi visām aktualitātēm, kas skar profesionālās izglītības jomu, jo tas cieši saistīts ar mūsu tālāko darbību

un attīstību.

Latvijas Darba devēju konfederācija sākusi īstenot jaunu Eiropas Savienības Sociālā fonda finansēto projektu - darba vidē balstītu mācību un mācību prakšu uzņēmumā ieviešanu, un aicina pieteikties reģionu uzņēmējus, kuriem būtu interese iesaistīties projektā. Šis programmas mērķis ir veicināt ciešāku izglītības un darba vides sasaisti, sadarbojoties ar nozaru ekspertu padomēm profesionālās izglītības attīstībai un nodarbinātības veicināšanai. Ar izglītības iestādēm tiks slēgti sadarbības līgumi.

Projekta laikā jaunietis praktiskās iemaņas vismaz pusi no mācību laika varēs apgūt reālā darba vidē uzņēmumā, bet teorētiskās zināšanas apgūt izglītības iestādē. Darba vidē balstītas apmācības pavērs jaunietim lielākas iespējas uzreiz iepazīt darbu uzņēmumā. Tas atvieglo darbu iestādēs darbu, jo nevajadzētu ieguldīt līdzekļus profesionālo iekārtu iegādei, kas ir ļoti dārgas. Turklat tehnoloģijas noveco un mainās. Tās būtu pieejamas uzņēmumos, un audzēknis jau 1.kursā varētu apgūt darba prasmes un jaunākās tehnoloģijas pie nozaru profesionāļiem, tā veiksmīgi sākat veidot savu karjeru. Dalība projektā arī būtu iespēja iepazīt reālu darba vidi un savas izvēlētās profesijas darba specifiku.

Statistika liecina, ka atbalstīto audzēkņu īpatsvars, kuri pēc dalības mācību vai kvalifikācijas prakses uzņēmumos un ieguvuši kvalifikāciju, pēc tam nodarbināti 70 – 73% gadījumu. Darba vidē balstītu mācību īstenošana ir cieši saistīta ar Nozaru ekspertu padomju darbību. Tieks apzinātas specialitātes, kas ir aktuālas darba tirgus prasībām, uzrunāti uzņēmumi, kuriem nepieciešami šie darbinieki un kuri gatavi iesaistīties šajā projektā. Tad izglītības iestāde sadarbībā ar uzņēmumu izstrādā un apstiprina katram izglītojamajam individuālo plānu, izvērtē uzņēmuma atbilstību, nodrošina mācību līguma noslēgšanu. Finansējums Darba vidē balstītu mācību realizācijai uz vienu audzēkni gadā (apgērbam, apdrošināšanai, mobilitātēm utt.) ir 225 euro, transporta un dienesta viesnīcas izdevumiem - līdz 70 euro, kompensācija uzņēmumam - 270 euro, skolas administratīvajam darbam (dokumentācijas kārtošanai utt.) – 15 euro. Audzēknim ir iespēja ne tikai iepazīt darbu uzņēmumā un apgūt praktiskās iemaņas, bet arī sākt pelnīt mācību laikā un līkt patstāvīgam.

Problēma rodas tajā, ka lielākā daļa uzņēmēju nav gatavi uzņemt audzēkņus un sagatavot tos darba tirgus prasībām vai arī ir gatavi apmācīt nelielu skaitu audzēkņu. Par to liecināja pagājušā gada februāra tikšanās Valmierā, Latvijas Pašvaldību savienības sanāksmē, ar uzņēmumu vadītājiem, kuri bija pieteikušies šim apmācību veidam, noslēdzot sadarbības līgumu ar profesionālām mācību iestādēm. Ir izglītības iestādes, kuras jau īsteno šo apmācību veidu. Problema rodas arī ar kvalifikācijas prakses iziešanu, jo ne visi audzēkņi to var iziet vienā uzņēmumā un ne katrs uzņēmējs ir gatavs apmācīt jaunieti. Mūsu 4.kursa audzēkņi no janvāra sākuma līdz jūnija vidum iziet kvalifikācijas praksi pie uzņēmējiem. Tas veido viņiem reālo saikni ar darba vidi un palīdz pielietot skolā iegūtās zināšanas jaunās situācijās, kā arī apgūt jaunas prasmes. Arī mēs pagājušājā gadā uzrunājām dažus no vietējiem uzņēmējiem, vai būtu gatavi šāda veida sadarbībai – apmācīt praktiski jauniešus pie sevis

BIRUTA VIZULE, Balvu Profesionālās un vispārizglītojošās vidusskolas direktore

uzņēmumā, uz ko nesaņēmām pozitīvu atbildi. Taču tas vēl nenozīmē, ka nemēģināsim izmantot šo iespēju.

Pierede liecina, ka darba vidē balstītas mācības nav nemaz tik viegli realizēt gan no profesionālās izglītības iestādes puses, gan no uzņēmuma. Lai piedāvātu dažādas mācību programmas, izglītības iestādei jābūt labiem speciālistiem, kuri māca teorētisko daļu, bet, lai piesaistītu labu speciālistu, jābūt labai samaksai. Diemžēl neviens profesionālis savā nozarē nenāks uz skolu nekonkurētspējīgas samaksas dēļ.

Vēl viena prasība ir pedagoģiskā izglītība, taču ne katram speciālistam ir laiks iziet kursus pedagoģijā. Liela daļa uzņēmēju nepiesakās uz darba vidē balstītu apmācību, jo, lai apmācītu audzēkņus, jāpiesaista labi speciālisti. Savukārt tas ieteikmē uzņēmuma darbību, kamēr notiek šīs apmācības. Turklat lieliem uzņēmumiem tas vieglāk izdarāms nekā mazajiem, jo tie var nodrošināt audzēkņiem samaksu gan apmācību laikā, gan kvalifikācijas prakses laikā, atšķirībā no mazajiem, kuriem peļņa pati par sevi nav liela.

Taču kopumā tā ir laba iespēja, kas būtu jāizmanto gan profesionālājām izglītības iestādēm, gan uzņēmumiem, jo tad varētu sagatavot tādus speciālistus, kādi nepieciešami konkrētajai darba jomai. Līdz ar to arī mazinātos bezdarbs. Arī no jauniešu puses tā būtu daudz lielāka iespēja uzreiz iepazīt darba vidi, darba kultūru un sava darba specifiku. Tāpēc izglītības iestādēm laikus jāpalīdz skolēniem un viņu vecākiem izprast, kas ir tas, kas skolēnam interesē, un kuras ir tās jomas, pie kā vajadzētu piestrādāt un uz kurieni virzīt."

Viedokli uzsklausīja S.Karavočika

Fakti

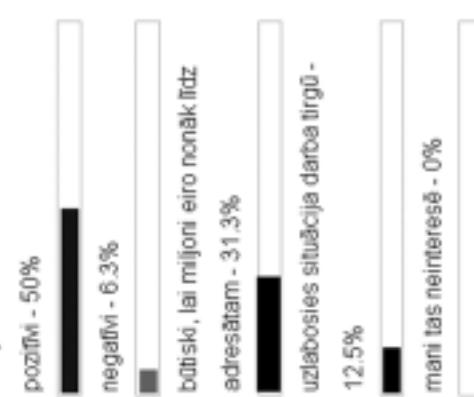
- Projekta "Palielināt kvalificētu profesionālās izglītības iestāžu audzēkņu skaitu pēc to dalības darba vidē balstītās mācībās vai mācību prakšē uzņēmumā" ilgums: no 2016. gada 1.oktobra līdz 2023. gada 31. augustam.
- Darba vidē balstītas mācības – plānots iesaistīt 3150 profesionālās izglītības iestāžu audzēkņus.
- Prakses – plānots iesaistīt 25 600 profesionālās izglītības iestāžu audzēkņus.

Re, kā!

Aptaujas rezultāti "Vaduguns" mājas lapā www.vaduguns.lv

Kā vērtējat ieceri nodrošināt profesionālās izglītības iestāžu audzēkņus ar iespēju mācīties, kā arī iziet praksi uzņēmumos?

Balsis kopā: 16

Laikraksts "Vaduguns" sadarbībā ar SIA "Senda Dz" reizi mēnesī lasītājiem piedāvā dažādas receptes – vienkāršas un sarežģitas. Šī uzdevuma īstenošanu sarežģī būtisks nosacījums. Proti, produktu iegādei, kas nepieciešami maltītes pagatavošanai, drikst tērēt ne vairāk kā 7 eiro.

Mīlestība var būt arī garšīga

Rugāju novada iedzīvotāja ZINAĪDA POPOVA nelīdzīnās ierastajai, vidēji statistiskajai Latvijas pensionārei un nemaz neizskatās kā 9 mazbērnu vecmāmiņa, jo piekopj aktīvu dzivesveidu - viņai patik ceļot, apmeklēt kultūras pasākumus, adīt un izmēģināt visu jauno. Kopš vira nāves enerģiskā sieviete labprāt eksperimentē arī virtuvē, un šo eksperimentu rezultātus ar prieku nobauda mazbērni, kuri dzivo blakus mājā. Šoreiz Zinaīda nolēma iepriecināt apslimuso mazmeitīnu Esteri ar visu viņas meitas bērnu iecienītāko bumbieru pīrāgu, jo uzskata, ka mīlestību var izrādīt netikai, pasniedzot dāvanas vai samīlojot Valentīndienā, bet arī iepriecinot tuviniekus ar gardu ēdienu.

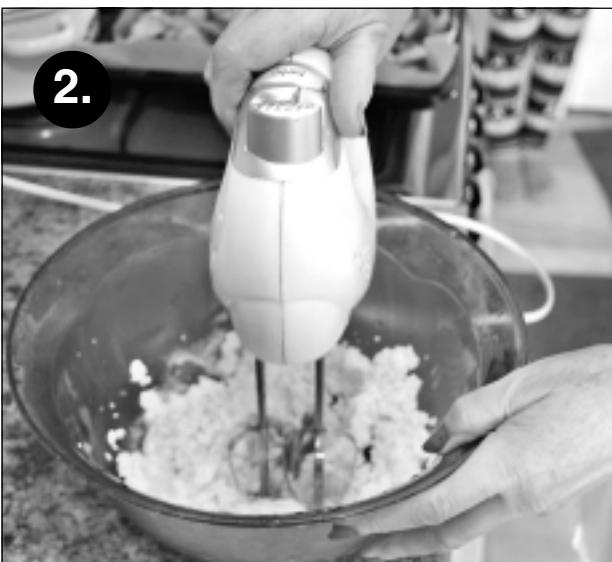
Sagatavo bumbierus. Nomazgātus un sagrieztus bumbierus, kas pirms tam sajaukti ar cukuru un kanēli, liek ar cepampapīru izklātā cepešpannā. Ieslēdz cepeškrāsnī, lai uzkarst. Pa to laiku uz plīts izkausē sviestu.

Bumbieru kūkai nepieciešams (dubultporcija):
(tā kā Zinaīda gatavoja visbiežāk vadās pēc izjūtām, visi daudzuma mēri ir aptuveni)

- 3 glāzes miltu
- puse paciņas cepamā pulvera
- 3 šķipsnas sāls
- 460 gr sviesta
- glāze cukura
- 5 olas
- puse paciņas vanījas cukura
- 1 kg bumbieru
- 200 gr biezpiena
- 50 gr saldā krējuma

Lai ātrāk izveselojas! Zinaīda bieži iepriecina mazbērnus ar dažādiem pašas gatavotiem gardumiem, bet bumbieru kūku, kas viegli var pārtapt arī par persiku vai jebkuru citu augļu kūku, ģimenes mazie un arī lielie kārumnieki iecienījuši visvairāk. Sātīgais ēdiens lieti noderēja pašsajūtas uzlabošanai arī šajā aukstajā ziemas laikā, kad ļaunie vīrusi bija apsēduši Zinaīdas mazmeitīnu Esteri (foto).

Gatavo biezpiena masu. Traukā ieliek biezpieni, pievieno olu, saldo krējumu (nedaudz), ēdamkaroti cukura un ar mikseri visu sakūl. Garšai var pievienot arī nedaudz dzērveņu.

Sviesta masa. Traukā iesit 4 olas, pieber nedaudz cukura, pielej izkausēto sviestu un visu sakūl viendabīgā masā.

Sagatavo mīklu. Izsijātiem miltiem pievieno sāli, vanījas cukuru un cepamo pulveri. Visu sajauc un pieber sviesta masai, vienlaikus to sakujot. (Var pievienot pāris pilienus citronu sulas.)

Noņem papīru. Kad pīrāgs gatavs, to, izņemot no pannas, apgriež otrādi. Nedaudz atdzesē un uzmanīgi noņem cepamparīru.

Liek pannā. Sagatavoto mīklu vienmērīgā slānī pārklāj bumbieriem cepešpannā. Liek cepeškrāsnī un 175 grādu temperatūrā cep aptuveni 30 – 40 minūtes.

Izliek pannā. Ar sagatavoto biezpiena masu pārklāj bumbierus.

Lappusi sagatavoja I.Tušinska

Jaunākie žurnālu numuri

Ilustrētā Junioriem

- ⊖ Cilvēki rotājas baisi un neparasti.
- ⊖ Fotostāstā: dabas radītās sirdis.
- ⊖ Kā strādā neatliekamās palīdzības medīki.
- ⊖ Iepazīsti planētadatoru pasauli.
- ⊖ Kā dzīvo mazulis mammas puncī.
- ⊖ Jaunatklātās dzīvnieku sugas.
- ⊖ Garuma rekordiste - Ventas rumba.
- ⊖ Pilsētas putni apkērīgāki.
- ⊖ Zem lupas - "Londonas acs".
- ⊖ Dažādās planētas kā "Zvaigžņu karos".
- ⊖ Pirmie kompasi bija māju iekārtošanai.
- ⊖ Skeletons bailīgos nemil. Kroksna treniņā: pietupiema paraugstunda.
- ⊖ Intervija ar grāmatas "Sveika, Rūbij!" autori Lindu Liukasu.
- ⊖ "Fizmix" iepazīstina ar slāpeklī.
- ⊖ Anna eksperimentē: spridzina balonu ar apelsīnu.

Dārza Pasaulē

- ⊖ Dārza darbu kalendārs. *Sakņu, ziedu, lapu un augļu dienas februārī.*
- ⊖ Kolekcijas augs. *Ēriks - agrā pavasara ziedētājs. Iederas krāšņumaugu dobēs, ir labi nektāraugi un lieliski izmantojamas arī sauso ziedu kompozīcijās.*
- ⊖ Konkursa dārzi. *Skaistākie mūsu lasītāju dārzi. 2016. gada janvāra kārtas uzvarētāja Valdemāra Santa un 2016. gada februāra kārtas uzvarētājas Ilzes un Harija Reihu brīnišķīgie dārzi.*
- ⊖ Acālijas. *Grenzas, kaprīzas, siltas istabas nemīlošas. Kā kopt acāliju mājās?*
- ⊖ Ēnains, zaļš un veldzējošs. *Pagājušā gadsimta 70. gadu Talsu slavenākais akmeņdārzs. Ciemos pie Ievas Bērziņas.*
- ⊖ Audzējam skimmijas! *Kā tās pareizi kopt, vai pats var pavairot?*
- ⊖ Vissvinīgākā dobe dārzā. *Priekšdārzam, atšķirībā no atpūtas zonas, pagalmā jābūt klasiski pareizākam, askētiskākam, svīnīgākam. Priekšdārza dobei – reprezentablai, cienīgai.*
- ⊖ Pavasara jaunumi dārzenū sēklu izvēlē. *Kāpostu, paprikas, tomātu, kabaču, gurķu, sakņu, salātu, garšaugu, ķirbju, pupīju un kukurūzu šķirņu sēklu jaunumi.*
- ⊖ Vasaras kiploki mazdārziņā. *Kāpēc triūkst šķirņu, ko stādīt?*

Dari Pats

- ⊖ Mansarda izbūve. *Jau gadu sekojam Ulda Manika projektam – senas guļbūves ēkas, ģimenes mantojuma, renovācijai iecavas pusē. Šajā numurā – kā Uldis apguva iepriekš neizmantoto mansardu.*
- ⊖ Kā uzlabot akustiku. *Ja jums kādreiz ir gadījies staigāt tukšā baznīcā, kur katrs solis turpina atbalstoties 10–15 sekundes, tad zināt, kas ir ekstremāla atbalss. Bet ikdienā kaitinoša ir pat pussekundi ilga atbalss, kas parasti raksturīga tukšai istabai!*
- ⊖ Reiz bija siena... *Nojaukt nenesošu starpsieni, lai apvienotu divas telpas, nav sarežģīti. Taču darbs ir rūpīgi jāizplāno un jāizdomā, kā apslēpt visas vecās sienas pēdas. Mūsu piemērā tiek nojauktā no vieglbetona blokiem mūrēta starpsiena.*
- ⊖ Trīs vienkārši projekti iesācējam ar frēzmašīnu. *Piezāģēt, apslēpt, saskrūvēt – tā var raksturot pirmo mājas amatnieku iesācēju līmeni. Vēlaties augt? Pievienojiet savām prasmēm frēzēšanu! Vienmēr esam uzsvēruši: frēzmašīna – instruments, kas amatiera veikumu var pacelt par kārtu augstākā līmeni.*
- ⊖ Par tvaika barjeru. *Gaisā ir mitrums ūdens tvaiku veidā. Tvaiks izdalās elpošanas un ikdienas darbības rezultātā, tāpēc mājas sienās tiek ierikota tvaika barjera.*
- ⊖ Darbs ar ģipškartonu. *Ģipškartona plātnēm netrūkst dažādu labu īpašību, bet vislabākais laikam ir tas, ka tās var joti viegli piegriezt. Aizmirstiet par zāģēšanu (ja vien nav nepieciešams lokveida grieziens vai cauruma izzāģēšana), tā ir lieka laika tērēšana. Daudz ērtāk būs, ja izmantisiet parastu amatnieka nazi.*

Prātnieks

2. kārtā

Gada garumā atbildes varēsiet rast bibliotēkas jaunākajos periodikas izdevumos un enciklopēdijās, kā arī interneta resursos par vēsturi, zinātni, dzīvnieku pasauli, slavenību dzīvi un daudziem citiem jautājumiem.

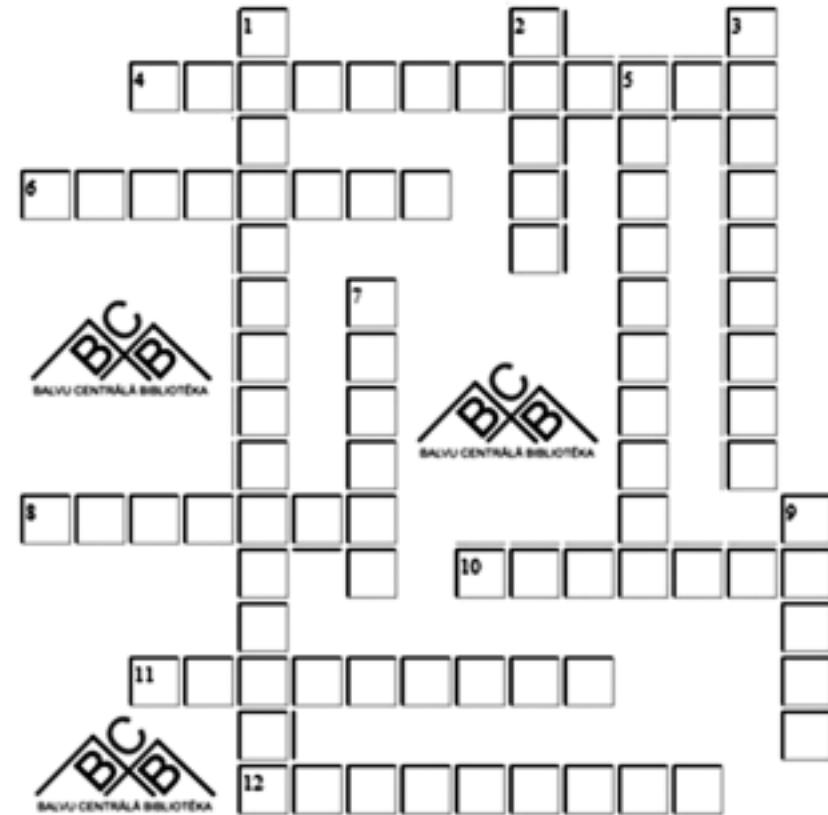
Atbildes uz konkursa jautājumiem gaidīsim līdz nākamā mēneša pirmajam datumam Balvu Centrālās bibliotēkas bērnu un jauniešu lasītavā vai elektroniski uz e-pastu: biblioteka@balvi.lv. LAI VEICAS!

Vertikāli

1. Kā sauc vēsturiski biogrāfiskā romāna "Asinīs rūdītais" galveno varoni?
2. Ierīce, kas ieguvusi ļoti lielu popularitāti, tā ļauj mums paskatīties uz zemi no putna lidojuma.
3. Vienīgā putnu suga Latvijā, kuras apspalvojums ir pielāgojies ziemas apstākļiem.
5. Kā sauc mājas mīluļa ilgtermiņa identifikatoru?
7. Gudras, vērīgas, viltīgas, rada zemniekiem postu, gadā apēdot divpadsmit kilogramus pārtikas.
9. Kuru planētu zinātnieki vēlas pārveidot par Zemes kopiju?

Horizontāli

4. Platākais ūdenskritums Eiropā.
6. Kurš izcils karavadonis pret paša gribu kļūst par imperatoru senajā Romā?
8. Viens no dzīļakajiem ezeriem Skotijā.
10. Sirds formas sala klusajā okeānā, kas atrodas Fidži salās?
11. Kā sauc ierīci, kas palīdz vajadzīgajā daudzumā un ātrumā ievadīt medikamentus?
12. Viens no labākajiem ziemas sporta veidiem, kā uzlabot visa organismu veselību.

1. kārtas atbildes

Vertikāli: 1.Ziemassvētku kaujas. 3.Štukass. 4.Grenlande. 5.Vins. 7.Tutanhamons. 9.Demence.

Horizontāli: 2.Aisti. 6.Pigmejsikspārnis. 8.Plēve. 10.Takšu. 11.Indēšana. 12.Beisdžampings.

Pareizas atbildes iesūtījuši: Z.Pulča, Juris Pošeika, Irēna Svilāne.

Balvu no apgāda Zvaigzne ABC sanem IRĒNA SVILĀNE no Lazdukalna. Pēc balvas griezties Balvu Centrālās bibliotēkas bērnu un jauniešu lasītavā.

Foto konkurss

Katra mēneša labākās fotogrāfijas autors saņems balvu.

Fotogrāfijas var iesūtīt pa pastu – Balvi, Teātra ielā 8, LV-4501, vai elektroniski – vaduguns@apollo.lv. Pie foto obligāti norādāms vārds, uzvārds (vēlamas - tālrunis).

Brenda. Iesūtīja Līga Aleksāne.

Rita pelde. Iesūtīja Rinalds Martiņenko.

Lappusi sagatavoja E.Gabranovs

Piecpadsmit gadi atkarības gūstā

Dzīve bija izšķidināta narkotiku šķircēs

Septembrī apritēs desmit gadi, kopš Rugāju novada Lazdukalnā darbu uzsāka terapeitiskā komūna "Neatkarība Balt". Kopš tā brīža, atjaunojot zaudētās dzīves vērtības, no alkohola un narkotiku gūsta atbrivojušies daudzi cilvēki. Ari JEVGĒNIJS TARASOVS, kurš iepazina trauslo robežu starp dzīvi un nāvi, pēc uzvaras pār narkotiku atkarību nodibināja ģimeni un 2014.gada martā pārnēma komūnas vadības grožus.

Kas mainījies komūnas darbībā kopš 2012.gada nogales, kad laikraksts intervēja toreizējo vadītāju Maksimu Jevlampijevu?

-Ārstēšanas metodes ar mērķi atjaunot atkarību gūstā nonākušo cilvēku dzīvi un no jauna adaptēties sociālajā vidē palikušas nemainīgas. Ar medicīnisko ārstēšanu nenodarbojamies, bet veiksmīgi atbrīvoties no jebkuras atkarības palīdzības sakārtošana un kristīgā ticība. Tajā pašā laikā šajos gados cenšamies aptvert arvien lielāku teritoriju, lai veiktu profilaktiski izglītojošu darbu ar cilvēkiem, kuri nonākuši atkarību problēmās. Piemēram, šobrīd ar centru sadarbojas brīvpārtīgie, kuri veiksmīgi izgājuši rehabilitācijas kursu un apmeklē dažādu sociālo māju iemītniekus, veco jaužu mājas, arī bērnunamus un cietumus. Tāpat regulāri rīkojam akciju "Tīra sirds – tīra pilsēta", kuras mērķis ir ne tikai sakopt apkārtni, bet arī solis pretī savas iekšējās pasaules sakārtošanai.

Iepriekšējais komūnas vadītājs atklāja, ka viens no iemesliem, kādēļ nolēma palīdzēt atkarīgiem cilvēkiem, bija viņa paša 14 gadus ilgā narkotiku lietošanas pieredze. Savas dzīves laikā arī Jūs vairākkārt esat stāvējis bezdibēja malā...

-Savulaik narkotikas lietoju 15 gadus, lai arī piedzimu un uzaugu pilnīgi normālā, labvēlīgā ģimenē ar mīlošiem vecākiem Rīgā. Jau kopš bērnības deviņus gadus nodarbojos ar peldēšanu un ar panākumiem startēju Latvijas jauniešu izlasē. Diemžēl trīs reizes iedzīvojos meniska traumā, kā rezultātā kāja bija ieģipsēta un vajadzēja ievērot atveselošanās režīmu. Guļot mājās un skatoties pa logu, redzēju, kā puiši skraida pa pagalmu, bet man brīvā laika tikpat kā nebija – galvenokārt to aizņēma treniņi, sacensības, kā arī nodarbības skolā un laika pavadišana kopā ar vecākiem. Nemet vērā, ka aizņemtības dēļ komunicēšana ar vienaudžiem bija ļoti minimāla, bet redzēju, ka viņi ik pa laikam mēdz uzsmēkēt un paslepus iedzert alu, arī mani sāka vilt uz to pusi. Arī es vēlējos noskaidrot, kā tur tās visas lietīpas viņu dzīvē notiek. Neskatoties uz to, ka kāja bija ģipsī un pārvietojos ar kruķiem, gāju pagalmā un uzsāku ar puišiem sarunāties. Kādā no reizēm man piedāvāja uzsmēkēt, es neatteicos. Pēc dažām dienām piedāvāja alu, arī no tā neatteicos. Tā pamazām tik ļoti saplūdu ar pagalma bērnu kolektīvu, ka arī pēc traumas izārstēšanas un atgriešanās sportā turpināja vīlināt draudzību ar iepazītajiem paciņām. Rezultātā 13 gados atklāti sāku smēkēt vecāku priekšā un treniņi kļuva otršķirīgi, līdz mani vispār atskaitīja no peldēšanas komandas.

Tas bija sākums arvien lielākam kritienam dzīvē?

-Tieši tā. Sāku lietot alkoholiskos dzērienus, pēc tam 15 gadu vecumā neatteicos no piedāvājuma pamēģināt arī marihuānu jeb zālīti, 16 gadu vecumā – no XTC (tā dēvētās psihotropās tabletēs ekstāzi, kuras galvenokārt asociē ar klubu kultūru un elektronisko deju mūziku). Vēlāk kompānija kļuva arvien drosmīgāka, un sākām izdarīt arī dažādus noziegumus. Rezultātā 17 gadu vecumā mani pirmo reizi notiesāja un nokļuvu nepilngadīgo cietumā. Tur pabiju pusotru mēnesi, līdz tajā pašā vecumā atkal nokļuvu ieslodzījumā. Pēc ilgāka termiņa no cietuma iznācu pilngadīgs un sāku lietot krietni spēcīgākas narkotikas – amfetamiņu un LSD, kas pamazām pārgāja heroīna lietošanā. Pirma reizi pēc palīdzības narkoloģijas centrā vēros un mani tā dēvētājā narkomānu uzskaitē reģistrēja 1999. vai 2000.gadā. Heroīna lietošana turpinājās līdz 2009.gadam, un biju tādā stadijā, ka melošana un zagšana no vecākiem un radiniekiem bija ikdiena. Vecāki vairs nevēlējās mani laist savā dzīvoklī, jo, tiklīdz tur nokļuvu, uzreiz skatījos, ko vērtīgu varētu nozagt. Dzīvoju gan bēniņos, gan pagrabā. Paralēli narkotiku lietošanai vēl dažas reizes nokļuvu cietumā, kopumā tur pavadot piecus gadus. Noziegumi bija par zādzībām. Savukārt pēdējo reizi cietumā

biju no 2002. līdz 2005.gadam Jēkabpili par smagu miesas bojājumu nodarišanu. Jāteic, cietums no narkotiku lietošanas neatturēja, jo diemžēl arī tur pieejamas narkotikas.

Lai arī pēc iznākšanas no cietuma Jēkabpilī vairāki dzīves tumšie gadi bija aiz muguras, pats zemākais punkts vēl bija priešā?

-Bija 2009.gads, kad atrados uz dzīvības un nāves robežas. Prātu nomāca domas par pašnāvību, jo tā turpināt dzīvot vairs nevēlējos, bet kā mainīties – nezināju. Vecāki centās palīdzēt, un ārstējos dažādās klīnikās, tostarp man iešuva tā dēvētās medicīniskās ampulas, tomēr nekas nepalīdzēja. Ne tikai morālais, bet arī mans fizisks stāvoklis bija pilnībā sagrauts. Maksimālais svars bija 60 kilogrami, nevarēju neko izdarīt, pat pacelt smagumus, kas nemaz tik ļoti daudz nesvēra. Dažas reizes narkotikas arī pārdozēju. Vienā no reizēm narkotikas lietoju kāpņu telpā, pēc kā mani medīki nogādāja slimnīcā. Paldies Dievam, narkotikas lietoju kopā ar paziņu, kurš izsauca palīdzību. Kad sapratu, ka tā vairs neizturēšu un pašnāvība ir pavisam reāla, mamma piedāvāja atbraukt uz terapeitisko komūnu Lazdukalnā. Piezvanīju, mani ielūdzua uz pārrunām Rigā, un jau pēc dažām dienām 2009.gadā ierados Lazdukalnā.

Narkotikas nelietojat jau septiņus ar pusi gadus. Kā raksturojat pārmainas kopš laikiem, kad domājāt pašnāvību, un tagad, kad atkarību esat uzveicis?

-Agrāk man īstu draugu nebija, jo narkomāniem draugu nav – ir tikai domubiedri, kuri arī lieto narkotikas. Savukārt draugi, kuri redzēja, ka lietoju narkotikas un man vairs nav iespējams palīdzēt, no manis novērsās. Tas ir pašsaprotami, jo vienīgais, ko man no viņiem vajadzēja, bija nauda vai attiecību uzturēšana ar mērķi kaut ko no viņiem nozagt. Tagad mainījies viss - gan atjaunojušas attiecības ar vecākiem un radiniekiem, gan ir arī normāli draugi, tostarp tie, kuri piedzīvojuši to pašu, ko es, un tagad dzīvo veseligu dzīvesveidu. Mēs regulāri tiekamies, runājamies, mums ir ciešas ģimeniskas attiecības. Vārdos grūti izteikt, kādū tagad patiesus prieku izjūtu par katru dzīves mirkli.

Saka, ka bijušo narkomānu nav. Vai bijuši brīži, kad sevi nācīes saturēt ar dzelzainu dūri, lai neatsāktu lietot narkotikas?

-Kad biju atkarīgs, katru dienu devos gulēt ar bailēm, kur nākamajā rītā nēmēt naudu, lai nopirktu kārtējo devu un nebūtu lomku? Ja nākamajā rītā narkotiku dozu dabūju, uzreiz pēc lietošanas sākās bailes, kur lai nēm narkotikas vakaram? Bailes nedeva nedz normāli gulēt, nedz dzīvot. Ja cilvēks daudzus gadus katru dienu dzīvojis pēc vienas sistēmas – zagšana, narkotiku pirkšana un atkal zagšana, ir grūti mainīties. Arī man pirmajās dienās bija grūti un vēlējos atgriezties Rīgā, bet centos runāt ar pārējiem komūnas iemītniekiem. Man līdzās bija cilvēki, kuri ar savu pozitīvu nostāju un sarunām novērsā mani no domām par narkotikām. Runājām nevis par to, kas bija, bet par to, kas notiek tagad un būs nākotnē. Turklat komūna ir tālu no iepriekšējās vides - Latgalē ir lieliska atmosfēra, svaigs gaiss, klusa dzīve, skaista vide un ezeri. Apkārt ir cilvēki, kuri nesmēkē un nelieto narkotikas. Tiesa, atkarība bija tik liela, ka pietiekami spēcīgs un drošs par sevi nejutos pat pēc nodzīvotā gada Lazdukalnā. Tagad esmu pieņemis stingru lēmumu, ka vairs nevēlos lietot narkotikas un savā dzīvē vēlreiz ielaist nepārtraukto baiju sajūtu un murgu, ko savulaik piedzīvoju.

2012.gada vasarā komūna nopirkā ēku astoņu kilometru attālumā no Lazdukalna. Bija plānots celti rekonstruēt un tur nākotnē izmitināt vientuļas mātes ar bērniem, kurām nav nedz patstāvīgas dzīvesvietas, nedz vecāku un radinieku. Kas jauns šajā jautājumā?

-Dotajā brīdī šajā mājā neviens nedzīvo, bet to apsaimniekojam. Protams, nākotnē ir idejas rast iespēju sniegt palīdzību arī vientuļām mātēm ar bērniem, ko centīsimies realizēt turpmākajos gados. Tiesa, šobrīd novērojama tendence, ka cilvēki, īpaši gados jauni, no valsts reģioniem dodas dzīvot uz Rīgu vai izceļo uz ārzemēm. Jāteic, mēs sadarbojamies ar visām Latvijas tiesām, prokuratūrām, policiju, robežsardzi un probācijas dienestu, jo cilvēki un viņu pagātnē, kuri nolemj uzsāk ārstēties Lazdukalnā, ir

Laimīga ģimene. Kad Jevgēnijs pabeidza ārstēšanas kursu un nolēma kā brīvpārtīgais turpināt sadarbību ar terapeitisko komūnu Lazdukalnā, viņš kādā no reizēm devās uz Lietuvu palīdzēt citiem atkarību gūstā nokļuvušajiem. Tur Jevgēnijs pirmo reizi ieraudzīja Linu (attēlā), kurai ieveda komūnas vizītkarti un mudināja uzsākt ārstēšanos. Arī Lina cieta no narkotiku atkarības, kas sākās ar šķietami nevainīgu smēķēšanu, bet beidzās ar smagajām narkotikām - heroinu. "Savulaik narkotikas lietoju septiņus gadus. Šajā laikā piedzima dēls Nikita. Sākotnēji narkotiku lietošana sniedza baudu, bet pienāca brīdis, kad apkārt viss sāka brukt un jukt. Pazaudēju darbu un par kārtējo narkotiku dozu varēju pārdot pat savu māti. Rezultātā mamma mani izdzina no mājām, un pienāca brīdis, kad vajadzēja izlemt – ar šo problēmu cīņos vai dzīvošu uz ielas. Lietuvā vinentulai mātei ar mazu bērnu rokās cīnīties šādā situācijā bija grūti. Tādēļ atcerējos cilvēku, kurš kādreiz stāstīja par centru Latvijā, kur var palīdzēt tikt galā ar narkotiku atkarību, un tur mani pieņems ar bērnu. Ilgi neprātoju un 2011.gadā nolēmu doties celā. Mana un dēļiņa dzīve kardināli izmaiņjās. Tagad mums ir nākotne un šeit jūtāmies kā mājās," priečīga par paveikto cīņu ar atkarību ir Līna.

Tagad abu gūtā dzīves pieredze kā nelāgs sapnis atstāta tālā pagātnē. Ģimene dzīvo Lazdukalnā, audzina divus brašus puikas – vecāko Nikitu un attēlā redzamo Matveju, un ar smaidu sejā saka: "Mēs esam ļoti laimīgi!"

visdažādākie. Tāpat komunicējam ar Lazdukalna pagasta pārvaldi, bet tas nav ļoti regulāri, jo komūna nav pašvaldības iestāde.

Ko ieteiktu cilvēkam, kuram neliek mieru mulķīgas domas par narkotiku lietošanu?

-Pirmkārt, nepieciešama nodarbošanās un konkrēta mērķa uzstādīšana, kas šādas domas atgaiņās. Lielisks veids ir sports, kas ne tikai aizņem pietiekami daudz brīvā laika, bet cilvēks sevi nepārtraukti uztur formā un disciplinē. Otrkārt, mūsdienās pieejami tik daudzi bijušo narkomānu dzīvesstāsti, ka atliek sev uzdot vienu vienīgu jautājumu: "Vai tiešām vēlos iet šo iznīcības ceļu?"

Plašāk iepazīties ar terapeitiskās komūnas "Neatkarība Balt" darbību, ārstēšanas metodēm un tā iemītnieku iekdienu varat laikraksta "Vaduguns" 2012.gada 11.decembra publicētajā intervijā ar toreizējo komūnas vadītāju Maksimu Jevlampijevu. Ja avize nav saglabājusies drukātā formā, laikraksts pieejams elektroniskā versijā interneta mājaslapā www.vaduguns.lv.

Jāpiebilst, ka internetā bez maksas pieejama arī pašmāju kino apvienības "EDART TV" dokumentālā filma "Caur adatu", kas ir dramatisks stāsts par kādreizējā narkomāna Edija Vitoliņa dzīves drūmākajiem gadiem – heroini, amfetamīns, sabojāta veselība un graujoša vienaldzība pret sevi. Tas ir līdzīgs dzīvesstāsts Jevgēnija piedzīvotajam. Arī Edijs bija daudzsološs sportists – atlēts, kura panākumus aizēnoja seši tumši heroīna gadi, dziļānās pēc kārtējās devas un veiksmīga atgriešanās dzīvē bez narkotikām.

Lappusi sagatavoja A.Ločmelis

Foto - A.Ločmelis

No paskaidrojuma raksta par Viļakas novada pašvaldības 2017.gada budžetu

Irēna Tušinska

Pamatbudžeta izdevumi 2017.gadā

Par budžeta prioritārajām jomām 2017.gadā ir noteikta sabiedriskās infrastruktūras uzlabošana, kā arī spēja nodrošināt pašvaldības finanšu stabilitāti ilgtermiņā. Budžeta ieņēmumi plānoti EUR 5 001 472. Budžeta izdevumi plānoti EUR 5 766 656 apmērā (neieskaitot Valsts kases aizņēmumu pamatsummas atmaksas).

Vispārējie valdības dienesti

Izdevumi plānoti EUR 723 758 apmērā. Tie paredzēti pašvaldības darbības nodrošināšanai, finanšu vadībai un klientu apkalošanai, kā arī pašvaldību vēlēšanu nodrošināšanai, tani skaitā: domei un pārvaldēm - EUR 548 330; aizņēmumu apkalošanai un procentu maksājumiem Valsts kasei - EUR 26 017; deputātu atlīdzībai - EUR 89 279; komisiju darba atalgojumam EUR - 7937; pabalstiem, kurus izmaksā pašvaldību bijušajiem priekšsēdētājiem un to vietniekiem - EUR 33 195; pašvaldību vēlēšanām EUR - 19 000. Pašvaldības darbiniekim darba alga ir saglabāta iepriekšējā gada līmeni, izņemot darbiniekus, kuriem izmaiņas minimālajā darba samaksā vai stundu apmaksas likmē ir noteiktas ārējo normatīvo aktu regulējumos.

Sabiedriskās attiecības

Sabiedrisko attiecību un komunikācijas nodrošināšanai, iedzīvotāju informēšanai un pašvaldības informatīvā izdevuma veidošanai un drukāšanai, televīzijas sižetu uzņemšanai, kā arī domes tēla veidošanai, viesu uzņemšanas izdevumiem plānoti EUR 22 352.

Ekonomiskā darbība

Izdevumi plānoti EUR 555 137 apmērā. Tos veido: Viļakas novada valsts un pašvaldības vienotajam klientu apkalošanas centram - EUR 12505; atbalsts uzņēmējiem - EUR 10 300; Būvvaldes uzturēšanai - EUR 20 305; algotiem pagaidu sabiedriskajiem darbiem - EUR 66 594; nodarbinātības pasākumiem skolēniem vasaras brīvlaikā - EUR 3 028; Viļakas novada ielu un ceļu rekonstrukcijai - EUR 274 500; dabas parkam "Balkanu kalni" - EUR 82 559 u.c. aktivitātēm - EUR 85346.

Viļakas novada ielu un ceļu rekonstrukcijā plānotas šādas aktivitātes:

Viļakas pilsētā: Garnizona ielas, gājēju celiņa un laukuma rekonstrukcija, Zemnieku ielas, Dzirnavu ielas 160m rekonstrukcija, Pļavu ielas un gājēju celiņa rekonstrukcija; Jāņu ielas rekonstrukcija, Tautas ielas no 370m līdz 700m rekonstrukcija, Smilšu ielas rekonstrukcija, Šķērzielas rekonstrukcija.

Žīguru ciematā: Skolas ielas, Viļakas ielas un gājēju celiņa rekonstrukcija.

Semenovas ciemā: no Mežmalas ielas līdz Saules ielas krustojumam un no Mežmalas un Saules ielas krustojuma līdz bērnudārzam un gājēju celiņu rekonstrukcijai.

Dabas parkā "Balkanu kalni" realizēs 2016. gadā iesākto "Leader" projektu "Dabas parka "Balkanu kalni" tūrisma un sporta piedāvājumu pilnveidošana". Kopējās projekta izmaksas - EUR 59 513, no tām 2017. gadā plānots tērēt EUR 48 889. Dabas parkā "Balkanu kalni", veicot saimniecisko darbību, plāno iegūt finanšu līdzekļus no zāgmateriālu izstrādes.

Viļakas novada tūrisma informācijas centrs realizēs projektu "Loba doba Zīmeļlotgolā jeb atklāj dabas pētnieku sevī" un "Leader" projektu "Tūrisma vides stendi Viļakas novadā". Šo projektu kopējās izmaksas - EUR 13 370.

Centrālajā finanšu un līgumu aģentūrā ir iesniegts projekts par Stompaku purva infrastruktūras uzlabošanu, lai izveidotu tūrisma objektu – koka laipu 1100m garumā purva teritorijā.

Centrālajā finanšu un līgumu aģentūrā Latgales programmā iesniegs projektus uzņēmējdarbības vides uzlabošanai – iebraucamo ceļu un stāvlaukumu izbūvē, kanalizācijas tīkla izveidošana. Plānots izveidot dienesta viesnīcu, kurā būs iespējams apmesties 60 personām. Viļakā, Sporta ielā 2b, izveidos noliktau ar automazgāšanas telpu pašvaldības skolēnu autobusiem un citam pašvaldības transportam, ja būs iespējams, objektu izveidos atbilstoši Dabas aizsardzības pārvaldes prasībām.

Vides aizsardzība

EUR 33 159 ieplānoti Viļakas novada pārvalžu kanalizācijas un attīrišanas iekārtu uzturēšanai un apsaimniekošanai. Vecumu pagasta Borisovas ciema attīrišanas iekārtu remontam paredzēts izlietot EUR 9779.

Plānots izzāgtēt bīstamos kokus visā novada teritorijā. Jaškovā, brāļu kapos, ar uzņēmēju palīdzību uzsāks terito-

rijas labiekārtošanas darbus. Valsts simtgadē paredzēts nodrošināt elektrības pieslēgumu, atjaunot brāļu kapu piemineklī un izveidot laukumu transportlīdzekļu novietošanai.

Pašvaldības teritoriju un mājokļu apsaimniekošana

Kopējie ieplānotie izdevumi būs EUR 644 784. Tie ir izdevumi pašvaldības dzīvokļu uzturēšanai, ūdenssaimniecības uzturēšanai un apsaimniekošanai, apkures nodrošināšanai pagastu pārvaldēs, pagastu un pilsētas teritorijas apsaimniekošanai, kā arī pārējie izdevumi, kas saistīti ar novada teritorijas sakārtošanu.

Vecumā pagasta un Šķilbēnu pagasta pārvaldei plānots iegādāties zāles plāvējus. EUR 13 911 paredzēti, lai Rekavas centrālajā katlu mājā nomainītu skursteņa pievadkanālu un ūdens boileri.

Veselība

Feldšeru un veselības punktu uzturēšanai tērēs EUR 15 801. Kupravas feldšeru un veselības punktam atvēlēti EUR 5 580, Upītes feldšeru un veselības punktam – EUR 10 221.

Atpūta, kultūra, sports un reliģija

Izdevumi plānoti EUR 689 359 apmērā. Novada muzeju darbības nodrošināšanai atvēlēti EUR 55 473. Viļakas novada muzejā realizēs "Leader" projektu "Muzejs nākotnei - nāc un pēti", kura kopējās izmaksas būs EUR 6715. Par šo naudu iegādāsies inventāru un aprīkojumu. Novada sporta pasākumu un aktivitāšu nodrošināšanai ieplānoti EUR 22 162. Viļakas novada bibliotēku darbības nodrošināšanai atvēlēti EUR 110 473; kultūras un tautas namiem, centriem un pasākumiem ieplānoti EUR 366 981. Medņevas tautas namā realizēs "Leader" projektu "Tautastērpu iegāde Medņevas etnogrāfiskajam ansamblim" EUR 5770 apmērā. Savukārt Šķilbēnu pagasta kultūras centrā "Rekova" - "Leader" projektu "Tautas tērpu iegāde Šķilbēnu etnogrāfiskajam ansamblim" EUR 3955 apmērā. Par EUR 120 000 plānota Viļakas pilsētas brīvdabas estrādes jumta būvniecība, kā arī teritorijas labiekārtošana. Estrādes teritorijā izveidos aktīvā dzīvesveida laukumu ar āra trenāzieriem, kā arī rotaļu laukumu ar attiecīgām iekārtām.

Jauniešu un iniciatīvu centriem atvēlēti EUR 38 515. Apmaksā Viļakas novada izglītības iestāžu skolēnu sporta nodarbību izdevumus vairākkārtējiem Balvu baseina apmeklējumiem. Viļakas novada Bērnu un jauniešu sporta skolas audzēknī piedālīsies Vasaras olimpiādē Cēsīs.

Diviem tautu deju kolektīviem – vidējās paaudzes un jauniešu – iegādāsies tautu tērpus gan Vispārējo latviešu Dziesmu un Deju svētku vajadzībām, gan turpmākai lietošanai.

Dabas parkam "Balkanu kalni" iegādāsies krēslus par EUR 2000.

Izglītība

Kopējie izdevumi būs EUR 2 451 989, tostarp: pirmsskolas izglītības iestādēm - EUR 410 582; novada pamatskolām un vidusskolām - EUR 1 388 070; Viļakas Bērnu un jaunatnes sporta skolai – EUR 124 898; Viļakas Mūzikas un mākslas skolai – EUR 124 226; norēķiniem par citu pašvaldību izglītības sniegtajiem pakalpojumiem – EUR 78000; Izglītības, kultūras un sporta pārvaldei – EUR 88 182, tanī skaitā kultūras sadaļas izdevumiem - EUR 28 220; skolēnu ceļa izdevumu segšanai un skolēnu pārvadājumiem – EUR 118 231;

Viļakas pašvaldība šajā gadā izglītības iestāžu infrastruktūras uzlabošanas aktivitātēm atvēlēs EUR 121 800, kā arī iegādāsies autotransportu par EUR 76 000. Lai sekmiņā veiktu skolēnu pārvadājumus visā novada teritorijā, plānots iegādāties jaunu 24 vietu skolēnu autobusu un lietotu deviņvietīgu autobusu.

Vidūču pamatskolā notiks apkures, ventilācijas sistēmas un sanitārā mezgla izbūve par EUR 13 000, tādējādi novēršot bīstamības riskus. Rekavas vidusskolā plānots mācību un kāpņu telpu remonts par EUR 9800. Viļakas pamatskolā telpu remontdarbiem mācību procesa nodrošināšanai iztērēs EUR 36 000. Visām skolām jāuzlabo ventilācijas sistēmas ķīmijas kabinetos.

Plānots izveidot bērnu rotaļu laukumus Viļakas, Žīguru un Medņevas pirmsskolas izglītības iestādēs, kā arī Rekavas vidusskolas un Upītes pamatskolas pirmsskolas grupiņu vajadzībām, iztērējot EUR 39 000.

Sociālā aizsardzība

Sociālās aizsardzības izdevumi 2017.gadā plānoti EUR 652 669 apmērā. EUR 170 361 no asīgējumiem sociālajai aizsardzībai paredzēti pabalstiem un palīdzībai pašvaldības maznodrošinātājiem iedzīvotājiem. Sociālās palīdzības dienesta uzturēšanai ieplānoti EUR 102 263. Bāriņtiesai – EUR 60 268. Transferiem citām pašvaldībām sociālo funkciju nodrošināšanai – EUR 23 163.

2017.gadā pašvaldība nodrošinās asistenta pakalpojumus personām, kurām noteikta I un II invaliditātes grupa EUR 26844 apmērā.

Viļakas Sociālā aprūpes centra uzturēšanai un labiekārtošanai ieplānoti EUR 178 244, Šķilbēnu Sociālās aprūpes mājai ieplānoti EUR 146 135.

Viļakas sociālajā aprūpes centrā notiks apkures sistēmas enerģijas patēriņa optimizēšana, ventilācijas sistēmas ierīkošana, maģistrālā ūdensvada ierīkošana.

Viļakas sociālajā aprūpes centrā un Šķilbēnu sociālās aprūpes mājā publiskās telpās uzstādis videonovērošanas kameras.

Plānots pārskatīt Sociālā dienesta sociālo pakalpojumu klāstu, palielinot pakalpojumu skaitu un pilnveidojot pakalpojumu kvalitāti.

Pašvaldības aizņēmumi

Viļakas novada pašvaldības parādsistības uz 2016.gada 31.decembri bija 3 miljoni 245 tūkstoši 638 euro.

Saskaņā ar noslēgtiem aizņēmumu līgumiem ar Valsts kasi, 2017. gadā paredzēts atmaksāt aizņēmumu pamatsummas EUR 202 072 apmērā.

Pašvaldība paredz veikt aizņēmumus Viļakas novada ielu un ceļu rekonstrukcijai orientējoši EUR 274 500 apmērā, Viļakas novada izglītības iestāžu infrastruktūras uzlabošanai - EUR 121 800, autotransporta iegādei - EUR 76 000, tehnisko projektu izstrādei - EUR 62 000.

Speciālā budžeta izdevumi

Speciālā budžeta ieņēmumi 2017.gadā plānoti EUR 236888 apmērā, bet izdevumi - EUR 274 659 apmērā. No tiem ekonomiskai darbībai, t.i., pašvaldības autoceļu un ielu uzturēšanai - EUR 253 989, vides aizsardzības izdevumiem – EUR 20 670.

Novada auto ceļu kapitālajam remontam un rekonstrukcijai plānots iztērēt EUR 91 500. 2017.gadā notiks ielu remontdarbi Viļakas pilsētā, Žīguros un Semenovas ciemā.

Programma turpmākajiem diviem saimnieciskajiem gadiem

Viļakas novada dome ir uzsākusi rīkot projektu konkursu uzņēmējiem, ko turpinās arī turpmākajos gados.

Ir uzsākti uzņēmējdarbības vides uzlabošanas projekti. Ar dažādu fondu un pašvaldības resursiem turpināsies ielu, ceļu, piebraucamo ceļu, gājēju celiņu un laukumu būvniecības un rekonstrukcijas darbi, ievērojot uzņēmēju intereses. Aktīvi diskutēs ar uzņēmējiem, par viņu iesaistītu nodokļu atvieglojumu programmā Latgales speciālās ekonomiskās zonas teritorijās. Plānots izveidot un paplašināt biznesa inkubatora tīklu.

Viena no svarīgākajām nozarēm, kam turpmākajos gados jāpievērš uzmanība, ir tūrisms. Novada teritorijā ir izveidots plašs tūrisma produktu tīkls, bet pamatā tos pārdod kā atsevišķus tūrisma objektus. Trūkst mūsdienu prasībām atbilstošu naktsmītņu. Plānots izveidot līdz 60 naktsmītņu dienesta viesnīcu. Ir jāpaplašina velotūrisma infrastruktūra, attīstot esošos un izveidojot – markējot - jaunus velomaršrutus, tai skaitā starptautiskos. Jāveic strukturētu tūrisma maršrutu izstrāde un jāuzlabo tiem nepieciešamā infrastruktūra gan Viļakas pilsētas muižas kompleksa apbūves teritorijā, gan Viļakas novada pagastu ciematos.

Tuvākajos gados izglītības iestādēs jāpievērš uzmanība izglītības programmu pilnveidošanai un pielāgošanai Izglītības ministrijas un mūsdienu dzīves prasībām. Pēc izglītības programmu pārskatīšanas jāveic ieguldījumi skolu infrastruktūrā, išpašu uzmanību pievēršot mūsdienīgām tehnoloģijām.

Sociālajam riskam pakļauto personu aizsardzībai Viļakas novada Sociālais dienests un Viļakas novada domes Sociālo un veselības jautājumu komiteja izstrādā sociālo pakalpojumu attīstības stratēģiju Viļakas novadā. Šobrīd daudziem bērniem pilnā apmērā nav nodrošināti nepieciešamie dzīves apstākļi vecāku finansiālo vai citu sociālu problēmu

Acinājums

Aicinām visus bijušos bērnudārza "Saulīte", bērnudārza "Pasaciņa" un pirmsskolas izglītības iestādes "Pasaciņa" darbiniekus uz Medņevas pirmsskolas izglītības iestādes "Pasaciņa" 20 gadu jubilejas svīnībām
šī gada 24.februāri plkst.10.00 iestādes zālē.

Lūgums paziņot par savu ierašanos līdz 16.februārim pa tālruni 28380882 vai e-pastu: ilze-30@inbox.lv
Medņevas PII "Pasaciņa" kolektīva vārdā,
iestādes vadītāja Ilze Brokāne

Pārdod

Pārdod kartupeļus, burkānus, cukurbietes, graudus lopbarībai, sienu. Tālr. 25442582.

Pārdod malku. Tālr. 26489727.

Pārdod skaldītu, krāmētu malku (arī sausu). Tālr. 25442582.

Pārdod 3 m malku. Tālr. 29105515.

Pārdod lietotas PVC konstrukcijas, EUR 300. Tālr. 26343039.

Pārdod vasaras riepas 155/70 R13 75T Fulda Lino. Tālr. 26525433.

Pārdod cūkgāļu. Tālr. 26134375.

1,5 mēnešus veci kucēni meklē saimniekus. Augs lieli. Dzīvo ārā. Tālr. 26431052.

Piedāvā darbu

Piedāvā darbu MEŽSTRĀDΝIEKIEM. Tālr. 26211223.TU. <http://ej.uz/manambiznesam>

Laikrakstu "Vaduguns" martam izdevīgāk abonēt!

Veiksmes prognoze

14.februāris. Interesantajā Valentīndienā darbosies teiciens: ko vakar sēji, to šodien plausi. Līdz cilvēki pret Tevi izturēs tā, kā pats (-) būsi to pelnījis (-usi). Ja esi bijis izpalīdzīgs, tad šodien Tev padots izpalīdzīgu roku. Bet, ja kādai (-am) esi atteicis, tad nav ko šodien lūgt piedošanu un skriet ar rožu klēpi. Atpakaļ visticamāk saņemsī tikai ērkšķus. Baidos, ka tas šodien darbosies ne tikai uz intīmo, bet arī uz darījumu sfēru.

15.februāris. Viltīgajā trešdienā nevajadzētu uzticēties neviem. Lieka piesardzība un aizdomīgums šoreiz nekaitēs, jo apkārt vīmos daudz negatīvu enerģiju: skaudība, neuzticība, nelabvēlība. Tāpēc jau no paša rīta uzvelc pamatīgas bruņas un centīs neko neņemt galvā. Šodienas nervozēšana jau rīt var pārtapt sirds – asinsvadu saslimšanā. Vai Tev to vajag?

16.februāris. Raibājā ceturtdienā grūti ko prognozēt. Jāņa apsolītais darījums var aiziet gar degunu, bet Pētera necilais projekts var dot labu naudu. Mildīņa var iedot kurvīti, bet Annīņa var pazvanīt pati un uzaicināt uz randīnu. Tāpēc nopietnus darījumus un jautājumu risināšanu labāk atlīksim uz citu dienu.

17.februāris. Veiksmīgajā piektdienā iespējamas gan jaukas, gan mazāk jaukas lietas. Mūs var iepriecināt: patīkamas tikšanās, iepazīšanās ar jauniem cilvēkiem, atzinīgi skatieni un vārdi, mūsu talantu atzišana un pat uzslavas. Mūs var apbēdināt: hemoroīdi, prostata, dzimumorgānu un urīncēlu saslimšanas, astes kaula traumēšana. Īpaši uzmanīgām jābūt grūtniecīm. Vai nobaidīju? Nu nebūs tik traki, nebūs! Tāpēc sargā sevi pats, un Dievs Tevi sargās.

Pareģe Ilga

* Veiksmes un laika ziņu prognozi lasiet arī vaduguns.lv, tālr. 29365609

Pērk

Z.S "Strautiņi" iepērk **mājlopus.** Samaksa tūlītēja. Labas cenas. Tālr. 29411033.

SIA **RENUM** iepērk **jaunlopus, liellopus, aitas.** ELEKTRONISKIE SVARI. **Paaugstinātas cenas!**

Skaidrā naudā vai ar pārskaitījumu. Tālr. 29996309, 26447663, 29485520, 26393921, 65329997 vai pa e-pastu:re-nem@inbox.lv

SIA "AIBI" pērk **liellopus, jaunlopus, aitas, zīrgus.** Pērk arī gaļas šķirnes jaunlopus eksportam. Labas cenas! Samaksa tūlītēja. Svari. Tālr. 26142514, 20238990.

SIA "Cēsu gaļas kombināts" par labām cenām iepērk **jaunlopus un liellopus.** Samaksa pēc vienošanās. Tālr. 26185703, 25573447.

SIA "Lauku Miesnieks" iepērk **mājlopus.** Augstas cenas. Samaksa tūlītēja. Svari. Tālr. 20207132.

SIA "LATVIJAS GAĻA" iepērk **liellopus, jaunlopus, aitas, zīrgus.** Samaksa tūlītēja. Svari. Tālr. 28761515.

Pērk meža ipašumus ar zemi un cirsmas. Tālr. 29433000.

Pērk mežus, kailcirtes. Tālr. 29100239.

Pērk sienu. Tālr. 26662114.

Ikvienam ir iespēja isi un konkrēti pateikt paldies kādam labvēlim, sponsoram, atbalstītājam, palīgam. Dārgi tas nemaksās - tikai 3 euro par 25 vārdiem. Jo šie ir "Pateicības vārdi".

Seminārs

Dobele
DOBELES DZIRNAVNIEKS

Šī gada 16.februāri plkst. 11.00 Balvu konsultāciju birojā notiks AS "DOBELES DZIRNAVNIEKS" seminārs zemniekiem:

- Mūsdienīga un ekonomiski izdevīga lauksaimniecības dzīvnieku ēdināšana;
- Jaunu produktu piedāvājums bioloģiskai un konvenciālai lopkopībai.

Reģistrācija no plkst. 10.30. Tālrunis informācijai: 25996299.

Apsveikumi

Sakrājas gadi kā dvieļi to garumā, Dzīve svētkus kā lina galdaļu klāj. Lai cik darīdams - nepetrūkst darāmā.

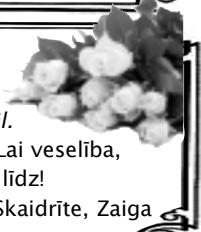
Laimīgs - kurš darbu un skaistumu krāj. Miļi sveicam **Veroniku Irbīti** skaistajā dzīves jubilejā!

Novēlam Dieva svētību, labu veselību, izturību. Krustmeita Agrita ar ģimeni

Lai dienas aizsmaržo! Lai atmiņas tik dzīvas

Par gadiem skaistajiem, kas saules lokā kvēl. Miļi sveicieni **Verai Irbītei** jubilejā! Lai veselība, prieks un laime iet Tev tālāk visur līdz!

Rūta, Leontīne, Mirdza, Skaidrīte, Zaiga

Garš dzīves ceļš, kur smaguma nav trūcis, Bet katrai naktij galā bija rīts, Jo palīdzējis Dievs, kad viņu lūdzi, Pēc tumsas apkārt atkal Sauli vīt.

Mūsu sveicieni **Bronīslavam Martukānam** 95 gadu jubilejā!

Natālija Z., Iveta L.

Šī diena lai Tev skaistāka par citām, Šī diena tikai viena gadā aust,

Lai pietiek spēka katram dzīves ritam,

Lai katrs rīts kā skaisti ziedi plaukst.

(V.Kokle-Līviņa)

Sissnigi sveicam **Jāni Melnaci** 95 gadu jubilejā!

Vēlam stipru veselību, spēku un izturību.

Alda, Mudrīte, Ľoša, Skaidrīte

Izsaku sirsnīgu pateicību dakterei Sarmitei Pužulei, ģimenes ārstei Ligai Kozlovskai, terapijas nodalas sirsnīgajām, iejutīgajām medmāsām un sanitārēm par manis ārstēšanu. E.Cunska

Vissirsniņgākā pateicība Ērikam Apšeniekam un visiem, kuri palīdzēja, lai nokļūtu Rēzeknes Afganistānas kara veterānu biedrības saietā. Balvu nodājas pārstāvji

Nakts Diena

T	Milkas	-4	Skaids	+1
C	Skaids	-5	Aprāces	0
Pk	Aprāces, neielis sniegs	-1	Aprāces, neielis lelus	+3
S	Aprāces	+1	Skaids	+3

Gismeteo.Jaunumi.

Aiz Tevis dzīvība un gaisma paliek,
Un atmiņas kā saules zieds.
Mūsu klusa un patiesa līdzjūtība
kolēgēm - Ingas Čipates, Evjas
Čipates, Lienes Lielbārdes
ģimenēm un piederīgajiem, milo
vecmāmiņu SKAIDRĪTI VILMU
ZELČU pavadot Dieva valstībā.
Līviņa, Indra, Līga, Skaidrīte, Kristīne

Mūža vakars krēslas spāniem
Tumsu auž un zvaigznes dedz.
Un pār gadiem aizgājušiem
Lielais miers nu sagšu sedz.
(Z.Purvs)

Izsakām visdzīlāko līdzjūtību Ritai,
Ivaram, Gunāram un tuviniekiem,
VILMU ZELČU mūžibas celā
pavadot.

Dimitrijevu ģimene

Tu katram viena, tikai viena,
Kurai kā pie saules bērni turas klāt.
Tāpēc ir tik grūti, skujām birstot,
Uz mūžu zemei tevi atdot, māt!

(K.Apškrūma)

Patiesa līdzjūtība Ritai Čipatei un
tuviniekiem, māmiņu
VILMU ZELČU mūžibā pavadot.
Tilžas internātpamatiskolas
kolektīvs

Domas sāp. Un neapstājas.
Domām šonakt gala nav.

Akli logi. Tukša māja.

Tumsā balta svece raud.

(Z.Purvs)

Skumju brīdi esam kopā ar Tevi,
Ritiņ, un visiem tuviniekiem,
MĀMINU mūžibā pavadot.

Aija D., Lilita G., Lilita K., Aira, Vija,
Irēna, Ina, Aija M.

Tavai piemiņai, māt, es plaučēju
vārdus –
Tos mīlos, bet nepateiktos, sevī
glabātos.

Tavai piemiņai, māt, pie katra vārda
Tev likšu savu milestību klāt.

Izsakām līdzjūtību Gunāram
Zelčam ar ģimeni, māti
VILMU ZELČU mūžibas celā
pavadot.

Valentīna, Elmira, Lolita, Vita O.,
Leonards

Klusiem sojiem māmuliņa,
Mūžam durvis aizvērusi,
Ne vārdiņa nebildusi,
Skumjas sirdi atstājusi.

(V.Kokle-Līviņa)

Kad apklaususi MĀMUĻAS sirds,
dalām sāpu smeldzi ar Ritu,
Gunāru, Ivaru un tuviniekiem.
Skaidrīte un Ēriks ar ģimene

Ir apklausuši soļi,
Vien paliek milestības gaišais stars.

(O.Vāciets)

Skumju brīdi esam kopā ar Ritu
un viņas tuviniekiem, MĀMINU
smiltājā pavadot.

Kolēģi: Jānis, Judite, Ināra

Driz pavasar's, un pakalnos plauks
bērzi,
Maigas, zaļas lapas satrauks vējš,
Tu saulei savas acis nepavērsi,
Kaut mīlas balsis tevi sauks un
sauks. (S.Sile)

Mūsu klusa un patiesa līdzjūtība
Ivaram, Vitai, Aigaram un
pārējiem tuviniekiem, pavadot milo
MAMMU, VECMAMMU,
VECVECMAMMU mūžibas celā.

Līga, Jānis, Sarmīte

Pašus tuvākos mums atnem
bēdas,
Spēki zūd un sāpēs jāsagumst.
Atstājot uz zemes kapu pēdas
Aiziet tie, kas deva dzīvi mums.
Izsakām visdzīlāko līdzjūtību Ivara,
Vitas, Aigara ģimenēm un
pārējiem tuviniekiem, pavadot
VILMU ZELČU mūžibas celā.
Aina, Guntis, Līga, Agris

Noriet saule vakarā,
Sidrabiju sijādama
Aiziet dusēt māmuliņa
Baltā smilšu kalnījā.
Izsakām patiesu līdzjūtību Gunāra
Zelča, Ivara Zelča ģimenēm un
pārējiem tuviniekiem, MĀMULINU
mūžibas celā pavadot.
Ērika, Nelliņa

Caur sniegotu ritu
Tu aizgāji klusi,
Baltās un nebaltās dienas
Mūža kamolā satinus.
Mūsu klusa un patiesa līdzjūtība
Gunāra Zelča ģimenēi, MĀTI,
VIRAMĀTI, VECMĀMIŅU,
VECVECMĀMIŅU mūžibas celā
pavadot.
Vija, Jānis

Tava mīla māmulīte,
Mūža miegu aizmigusi,
Apklusuši silti vārdi,
Neteiks labu padomīnu.
Izsakām līdzjūtību Ivara, Gunāra,
Ritas, Tutiņu ģimenēm, milo
MĀMIŅU, VECMĀMIŅU,
VECVECMĀMIŅU zemes klēpi
guldot.
Lukstiņu ģimene

Sāņem silti, Zemes māte,
Manu mīlu vecmāmiņu,
Ielic viegli savā klēpi
Sagurušo augumiņu.
(Latv.t.dz.)
Klusa un patiesa līdzjūtība Vitai
Tutiņai, VECMĀMIŅU mūžibā
pavadot.
PII "Sienazītis" kolektīvs

Pierimst soļi, kluse domas,
Neskā mīļas vecmāmmas balss,
Tikai klasa sāpe sirdi
Ilgi vēl pēc tevis sauk.
Izsakām visdzīlāko līdzjūtību Lindai
ar ģimeni, VECMAMMU un
VECVECMAMMU mūžibas celā
pavadot.
Līga ar ģimene

Auklē mani, Zemes māte,
Mīkstu, siltu villainīt.
Lai atpūta kājas, rokas,
Visu mūžu strādājušas.
(Latv.t.dz.)
Izsakām patiesu līdzjūtību Ritai
Čipatei, Aina Dimitrijevai un
visiem tuviniekiem, pavadot
ilggadīgo dziedātāju VILMU ZELČU
mūžibas celā.
Tilžas pagasta etnogrāfiskais
ansamblis "Sagša"

Kaut nekad vairs neatnāksi
Savā sētā ciemoties,
Tiem, kas tevi mīlējuši,
Tava gaisma līdzi ies.
(Z.Purvs)
Izsakām visdzīlāko līdzjūtību
bērniem Ivaram, Gunāram, Ritai
ar ģimenēm, māsai Aina,
VILMU ZELČU mūžibā pavadot.
Ilga, Ligita, Daina

Klusiem sojiem māmuliņa,
Mūžam durvis aizvērusi,
Ne vārdiņa nebildusi,
Skumjas sirdi atstājusi.
(V.Kokle-Līviņa)

Skumju brīdi esam kopā un izsakām
visdzīlāko līdzjūtību Gunāram
Zelčam ar ģimeni un pārējiem
piederīgajiem, MĀTI mūžibā
pavadot.

Ingrīda, Indra

Māmuliņ, paver plaukstas – sūro
mūža stāstu,
Ļauj, lai paspiežu un noskūpstu es
tās,
Ļauj, lai es tās silti, silti glāstu,
Kā tās mani kādreiz bērnībā.
Kad uz kapu kopīnas slīgt atvadu
ziedi, izsakām dzīļu līdzjūtību Ritai,
Gunāram un Ivaram ar ģimenēm,
milo MĀMIŅU un VECMĀMIŅU
mūžibā pavadot.
Emerita ar savējiem

Nepūšat, auksti vēji,
Lai guļ mana māmuliņa;
Man' mīla māmuliņa,
Saldu miegu aizmigusi.
(Latv.t.dz.)
Patiess mierinājuma vārdi sāpu brīdi
Gunāram Zelčam un pārējiem
tuviniekiem, MĀTI guldot zemes
klēpi.

Tilžas pagasta pārvaldes kolektīvs

Sāņem, labā Zemes māte,
Vienu sīrmu māmulīti,
Apsedz viņu silti, silti
Savām smilšu villainēm.
Lai mūsu klusa un patiesa līdzjūtība
Ivaram Zelčam un pārējiem
tuviniekiem, MĀMIŅU mūžibas
celā pavadot.
Inese, Ivars Zelči

Daudz darbiņi padarīti,
Daudz soliši iztečēti...
Mūsu klusa un patiesa līdzjūtība
Ritas Čipates ģimenei, bērniem,
mazbērniem un visiem
tuviniekiem, milo MĀMIŅU mūžibā
pavadot.
Tamāra Lielbārde ar ģimenei

Lēni, lēni, klusi, klusi
Šodien aizej dusēt, māt,
Rita saule, mīli vārdi
Nespēs tevi modināt.
(Latv.t.dz.)
Izsakām dzīļu līdzjūtību Ritai
Čipatei un pārējiem tuviniekiem,
milo MĀMIŅU mūžibā pavadot.
Kaimiņi Dzeņi

Sāņem, labā Zemes māte,
Vienu sīrmu māmulīti,
Apsedz viņu silti, silti
Savām smilšu villainēm.
(Latv.t.dz.)
Izsakām patiesu līdzjūtību Līgai
Zelčai un piederīgajiem,
VECMĀMIŅU mūžibas celā
pavadot.
Andis, Zane, Jānis, Vineta

Vēl tavi soļi mājās staigā,
Kaut nerēdzam mēs tevi vaigā...
(V.Kokle-Līviņa)
Kad skarbie ziemas vēji izdzied
pēdējo atvadu dziesmu māmulītei
AINAI DUBAI, sakām patiesus
līdzjūtības vārdus meitai Austrai
un pārējiem tuviniekiem.
Kupriši

Ai, enģel, lidojot aiz laika,
Jel notrauc asariņu māmuļai no
vaiga
Un ieved viņu gaismā mūžīgā,
Kur piepildās jebkura cerība.
(G.Krauze)

Māmiņas AINAS DUBAS mūžā
kamols ir satīts, pārtrūcis pēdējais
pavediens... Sāpu brīdi esam kopā
ar meitas Austras ģimeni un
vedeklas Intas ģimeni.

Dimitrijevu ģimenes

Kad atnākusi sāpe iedzel dzīli sirdi,
mūsu klusa un patiesa līdzjūtība Intai
Dubai ar ģimeni, pavadot vīramāti,
vecmāmiņu, vecvecmāmiņu AINU.
Pilāte, Cirule, Mikstais, Kuzmičovi

Lai miers maniem bērziem, zem
kuriem es stāju.
Lai miers manai zemei, pa kuru es
gāju.
Lai miers maniem putniem, kas
debesis skrēja

Un deva daudz spēka no saules, no
vēja.
Mūsu patiesa līdzjūtība Pēterim
Evertam, brāli TEODORU mūžibas
celā pavadot.
Vija, Daiga, Jānis

Cik daudz prieka, cik daudz bēdu
Glabā tēva mūža stāsts,
Tomēr visiem laikiem pāri
Liecas dzimtās zemes glāsts.

Izsakām līdzjūtību māsai Dignai un
tuviniekiem, TEODORU EVERTU
mūžibā pavadot.
Anda, Jevgenija, Skaidrīte, Daina,
Anna, Lucija, Leontijs, Jānis

Balts enģēlis atrāca sapni
Un aiznesa tevi sev līdz,
Tai baltajā, baltajā naktī,
Kur nesāp, kur nesalst, kur silts.

Mūsu klusa un patiesa līdzjūtība
Veltai Mitkei ar ģimeni, uz mūžu no
BRĀLA atvadoties.

Latvijas Lauku konsultāciju un
izglītības centrs

Balvu konsultāciju birojs

Atnāc, meit, un atstāj kapu kalnā
smeldzi,
Atstāj asaras un skumjas, lai šeit
dus,
Paņem līdzi dzīvei spēka veldzi,
Manu piemiņa tad vienmēr dārga
būs.

Sēru brīdi, kad klusajā mūžibas celā
devusies MĀMINA, izsakām patiesus
līdzjūtību Agnesei Smirnovai.

"Maxima" kolektīvs

Lai mātes mīlestība visos celos
vada,
Lai mātes miers jums spēku dod.
Lai labā, apklaususi sirds vēl ilgi
Teic padomus un ceļamaizi dod.

Izsakām patiesu līdzjūtību
Agneses Smirnovas ģimenei,
māmiņu, vecmāmiņu,
vecvecmāmiņu DOMICELU KEIŠU
mūžibas celā pavadot.

Liču ielas kaimiņi

Pār tevi smilšu klusums klāts,
Vien paliek atmiņas un tava mūža
stāsts.

(J.Rūsiņš)

Izsakām visdzīlāko līdzjūtību
Agnesei Smirnovai un pārējiem
piederīgajiem, MĀMIŅU zemes klēpi
guldot.

Lāču ģimene, Kraucu ģimene,

Lucija, Valentina

Ir smagi... Vārdi nespēj mainīt
notikumus, jo liktenis ir
aizsaucis māti VILMU ZELČU mūžibā.
Mūsu klusa līdzjūtība tuviniekiem
šajā sāpu brīdi.
Bijušās dziedātājas no etnogrāfiskā
ansambļa, Olga, Nīna, Alīda

Caur sniegotu rītu tu aizgāji klusi,
Baltās un nebaltās dienas mūža
kamolā satinus.

Izsakām patiesu līdzjūtību Vijai
Andrupei ar ģimeni, MĀMUĻU mūžibā
pavadot.

Ērika, Nellija

Ar Tevi, zemes dzīvais spēks,
Man ceļš ir gājis visu mūžu.

Nu tavā drošā klēpī slēgts.

No sāpēm pasargāts es būšu.

Mūsu patiesa līdzjūtību sievai
Jadwigai, meitai Terēzijai un dēlam
Francim ar ģimenēm, pavadot

vīru, tēvu, vectēvu JĀNI SLIŠĀNU

mūžibas celā.

Ločmeļi Mednevā

Nu mūžs ir noslēdzies,
Stāv ozols pagalmā un skatās,
Kā aiziet tēvs caur vārtiem

Savās mūža takās.

(J.Rūsiņš)

Skumju